

Norske straffedommer 1962-1964

AV TRYGVE LEIVESTAD

Sikring og forvaring. To menn, begge født i 1925, slo seg sammen om innbruddstyverier. Den ene, Rogstad, var straffet 4 ganger tidligere, siste gang i 1955 dømt til fengsel i 6 år. Han slapp ut på prøve i 1958, og forsøkte seg uten særlig hell med trykkeri og papirforretning, og drev senere montering av rattlåser. Den annen, Eriksen, hadde 4 dommer for innbruddstyverier, og 7 dommer fra Sverige. Etterat han kom ut av fengslet i 1956, hadde han vesentlig latt seg underholde av en kvinne. De to menn ble enige om å foreta innbrudd. I april 1959 stjal de hos en reder kr. 21.600 i kontanter, kr. 20.000 i verdipapirer. I et meieri stjal de kr. 92.000, i et annet kr. 2.000, i Bærum herredskasse kr. 120.000, i en restaurant kr. 10.000, og endelig i desember 1960 sammen med en tredjemann i et postkontor kr. 201.000 i kontanter og kr. 100.000 i verdipapirer. Desuten foretok dels Rogstad alene, dels begge innbruddsforsøk. I byretten ble Rogstad som hovedmann og teknisk kyndig skapsprenger dømt til fengsel i 8 år, Eriksen 5 år. Forvaring ble ikke idømt. Hrt. forkastet ankene over straffen, og var enig med byretten i at forvaring ikke burde idømmes. Straffene var så lange — Rogstad hadde også 3 års resttid på tidligere dommer — at man ikke med den nødvendige sikkerhet kunne gå ut fra at de ville falle tilbake til forbrytelser. Rt. 1962 s. 288.

En 69 år gammel ustraffet baker forsøkte samleie med en 11 års pike. Han ble dømt til fengsel i 3 år, og sikring i 5 år. Hrt. gjorde fengselsstraffen betinget, idet det ble lagt vekt på at domfelte hadde sittet 5 måneder i varetekt og var alderssvekket. Rt. 1962 s. 652.

En mann f. 1930 ble i 1950 dømt til straff og sikring, og satt i lukket anstalt til høsten 1955. Han gjorde seg skyldig i tyverier og blottelse overfor barn, og ble i 1956 dømt til straff og ny sikring i 5 år. Han ble sikret på frifot, giftet seg og passet sitt arbeid i 2 år. Han gjorde seg skyldig i legemsfornærmelse, og innga falsk anmeldelse mot fornærmede for voldtekt, og ble straffedømt. Han kom ut igjen, men gjorde seg skyldig i forsøk på voldtekt og legemsbeskadigelse, og ble dømt til fengsel i 3 år og 3 måneder. Under soningen av denne straff ble reist ny sak for å få forlenget sikringen med ytterligere 5 år. Påstanden ble tatt til følge. Rt. 1962 s. 1196.

En gutt på 16½ år hadde 9 påtaleunntatelser etter barnevernsløven. Han hadde vært anbragt på skolehjem, og rømt en rekke ganger. Som 12 åring stjal han en buss og kjørte den noen mil,

og laget en kjøreulykke. Fra Foldin skolehjem rømte han i en liten båt under uvær; en kamerat som var med på turen druknet. Man kunne ikke ha ham der. Han ble forsøkt anbragt på sinnssykehus, men der fant man ham psykisk som fysisk sterk. Han ble 2 ganger straffet for tyverier, og hadde sonet en straff på 8 måneder, da han påny foretok en serie tyverier. Han ble dømt til fengsel i 1 år, og sikring etter strl. § 39 nr. 1, a, b, og d. — d. v. s. at påtalemyndigheten fikk adgang til å anvise ham oppholdssted, stille ham under tilsyn, og anbringe ham i privat forpleining. — Hr. forkastet domfeltes anke over straffen og sikringen, og påtalemyndighetens anke for å få sikringsmidlene utvidet. Rt. 1963 s. 798. — Dette er formodentlig den yngste som er dømt til sikring for tyverier.

En kvinne f. 1925 gjennomgikk 20 år gammel en stor lungeoperasjon og brukte etter det smertestillende og stimulerende midler. Hun var gift og hadde en adoptivdatter f. 1947 og en gutt som var hennes f. 1956. I 1957 forbød Helsedirektoratet legene å forskrive henne narkotika. Samme år fikk hun påtaleunnlattelse for reseptforfalskning, og i 1959 betinget dom for samme forhold, og i 1961 påny, for tyveri og dokumentfalsk. Hun gjorde seg påny skyldig i en rekke butikktyverier, vesentlig av smykker, som hun solgte eller pantsatte for å kjøpe narkotika illegalt. Etterat tyveriene var oppdaget, underkastet hun seg behandling, men narret så en lege til å forskrive narkotika og ble dagen etter knepet under butikktyveri av mat. Hun ble for disse tyverier, og de forhold hun tidligere hadde fått betinget straff for, dømt til fengsel i 6 mnd. og sikring i 5 år. Rt. 1963 s. 859.

En 40 år gammel tekniker var 5 ganger tidligere dømt for grove tyverier, siste gang i 1959 til fengsel i 3 år. Påstand om forvaring ble da forkastet av Hr. Han gjorde seg påny skyldig i en rekke innbruddstyverier, og ble nå dømt til fengsel i 3 år og 3 mnd. og til forvaring i inntil 5 år. Hans anke over straffutmålingen ble forkastet, men forvaringstiden ble satt til 3 år. En dommer stemte mot forvaring og pekte på at forvaring var blitt en sjeldenhet, siden 1959 bare idømt 1 gang. Han stemte for skjerpelse av straffen til 4 år. En dommer stemte for nedsettelse av straffen til 2 år og 6 mnd. p. g. av forvaringen. Rt. 1963 s. 1008. Dette er vistnok den siste dom på forvaring.

En 40 år gammel mann hadde blottet seg overfor en rekke småpiker og voksne kvinner ved mange leiligheter. I 1955 var han idømt bot kr. 250 for blotting. Tiltalte hadde fra 14-årsalderen hatt trang til å blotte seg. Fra 16 årsalderen hadde han hatt en rekke forhold til kvinner, av 1 til 4 års varighet, men ikke villet gifte seg. I 1963 giftet han seg med en noe eldre kvinne han hadde besvangret. Han var utdannet murer, men hans hovedinteresse var sang. Han hadde debutert og opptrått en del. Han var rastløs

og hadde vanskelig for å være sammen med andre. Hans intelligens lå noe over det normale. Han ble dømt til fengsel i 1 år, og sikring i inntil 5 år. Hr. gjorde fengselsstraffen betinget. Etter de sakkyndiges uttalelse ville en soning falle særlig hårdt for ham, og hans ekteskap og nye stilling som far måtte antas å virke stabiliserende. Rt. 1964 s. 795.

En mann født i 1927 ble i 1955 dømt til fengsel i 4 år og sikring i 5 år for utuktig omgang med barn under 14 år. I 1961 ble han dømt til fengsel i 2 år og 6 mnd. for utuktig omgang med barn under 16 år. Sikring ble ikke påstått, fordi sikringstiden etter den første dom løp til juni 1963. Soningen av den siste straff løp ut i mars 1964, og domfelte ble løslatt i april. På grunnlag av ny rettspsykiatrisk undersøkelse reiste påtalemyndigheten sikrings-sak, på grunnlag av dommen av 1961. Sikring ble igjen idømt for 5 år. Hr. stadfestet dommen, men sløyfet adgangen til å anbringe domfelte i sikringsanstalt eller fengsel. Domfelte hadde i det halve år siden løslatelsen vært i arbeid og hatt en ordnet livsførsel. Rt. 1964 s. 800.

Rettighetstap. En 37 år gammel ustraffet kaptein i luftforsvaret ble i lagmannsrett dømt for en gang å ha vist seg beruset i uniform på sitt kommandosted, og for et par dager senere å ha beruset seg slik at han var uskikket til sin tjeneste — ground approach control. Straffen ble satt til fengsel i 45 dager. Påtalemyndigheten anket for å få kapteinen fradømt sin stilling. Luftforsvaret kunne ikke mer bruke ham i flysikringen som han var spesialutdannet for. Som lagmannsretten fant Hr. at tap av stilling ville være for strengt. Rt. 1962 s. 507.

En mand født i 1930 hadde 18 år gammel søkt optagelse på luftvernartilleriets befalskole, og opplyste der uriktig at han hadde realskole og oppga karakterene, og ga uriktige opplysninger om karakterer fra en handelsskole som han hadde gått på. Han kom inn på skolen, og ble senere fenrik og løytnant, og utførte sitt arbeid tilfredsstillende. I søknader om militære stillinger gjennom årene, senest i 1961, la han ved uriktige attestavskrifter om realskoleeksamen og handelsskoleeksamen. Han ble i forhørsrett dømt til fengsel i 45 dager betinget for dokumentfalsk og for usanne opplysninger i tjenesteprotokoll. Hr. fradømte ham for alltid retten til å inneha stilling som befalingsmann i Forsvaret, men lot fengselsstraffen være betinget. Rt. 1962 s. 513.

En 32 år gammel politikonstabel var under selskapelighet hjemme blitt sterkt beruset. Det oppstod krangel og slagsmål, og han stakk en gjest som hadde opptrått provoserende, med kniv i skulderen så han fikk to ukers sykehusopphold. Konstabelen hadde i 1961 fått bot for beruselse og uverdig forhold utenfor tjenesten, og var meddelt advarsel. Han ble dømt til fengsel i 9 mnd. og tap av stilling. Rt. 1963 s. 1303.

Forbrytelse i offentlig tjeneste. En lensmann skrev gjennom seks år ut falske skyssregninger for tilsammen ca kr. 43.000. Hans økonomi hadde vært vanskelig. Han søkte avskjed da forholdet ble oppdaget. Han ble dømt for usanne bevitnelser, strl. § 120, og grovt bedrageri til fengsel i 1 år. Rt. 1962 s. 490.

En 33 år gammel postsjåffør ble knepet i brevbrudd. Han hadde åpnet ca. 20 alminnelige brev som inneholdt penger, og tilvendt seg ca kr. 600. Han ble i forhørsrett dømt til fengsel i 120 dager samt inndragning av kr. 600, for underslag og brevbrudd som offentlig tjenestemann. Hr. endret straffen til 6 mnd. betinget. Det ble tatt hensyn til at han forsørget hustru og 2 barn, var i økonomiske vansker p. g. av husbygg, og hadde mistet sin stilling. Rt. 1962 s. 593.

En tolloppsynsman medvirket ved 5 anledninger til smugling av brennevin iland fra skip. Han tok med 35—50 flasker i sin egen eller tollvesenets bil, og fikk hver gang selv 3—5 flasker. Ved flere anledninger tok han imot flasker som han unnlot å tollbehandle. Endelig skaffet han en gang en motorbåt som smuglet inn 300 flasker. Han ble dømt for som offentlig tjenestemann å ha tatt imot bestikkelser for pliktstridig forhold, og for smugling av brennevin til fengsel i 5 mnd. Sin stilling hadde han mistet. Rt. 1962 s. 961.

En 52 år gammel nattvakt i Oslo kretsfengsel hjalp en innbruddstyv som var dømt til fengsel i 8 år (se den første dom i oversikten) med to rømningsforsøk. Han var lovet stor pengebelønning. Den første gang ga han fangen to baufilblad, så han filte over gitteret foran vinduet. Betjenten ga fangen beskjed fra gårdsplassen om at alt var klart for rømning, og fangen firte seg ned på gårdsplassen, og om morgenen gjemte han seg under en lastebil, men ble oppdaget idet bilen skulle kjøre ut porten. Senere hjalp betjenten fangen med avtrykk av nøkler, låste ham ut på taket, men gikk ned i fengslet med fangen da han ikke ville flykte over taket; begge ble oppdaget av en annen vaktmann uten at det var klart hva betjenten ville gjort videre. Betjenten ble dømt for forsøk på medvirkning til rømning til fengsel i 6 mnd. Rt. 1963 s. 25.

Almenfarlig forbrytelse. En 58 år gammel gift kvinne i gode økonomiske kår drev en kafe i Trondheims sentrum. Hun var sagt opp til fraflytting av lokalene. Kvellen før fraflyttingen satte hun fyr på bygningen for å få forsikringen for varer og innbo kr. 155.000 og avbruddsforsikring kr. 110.000. Brannen voldt skader for ca kr. 936.000. Hun ble dømt for assurancesvik og forvoldelse av ildebrann som lett kunne medført tap av menneskelig eller utstrakt ødeleggelse av fremmed eiendom til fengsel i 3 år. Rt. 1964 s. 1191.

Falsk forklaring. En tidligere straffet mann på 32 år var opgitt

som barnefar, og nektet — uriktig — at han hadde hatt samleier med barnemoren i den kritiske tid. Han måtte erkjenne det riktige forhold, og ble i forhørsrett dømt til fengsel i 36 dager betinget. Hr. gjorde straffen ubetinget, og viste til den alminnelige lovlidighet i farskapssaker. Rt. 1962 s. 1105.

To menn på 25 og 28 år hadde fisket laks ulovlig i fredningstiden, og fått en 18 års pike til å forklare seg uriktig overfor lensmannsbetjenten. Hun var dømt for falsk forklaring, men fikk domsutsettelse. De to menn ble dømt for ulovlig laksefiske og å ha bevirket at piken avga falsk forklaring til fengsel i 45 dager betinget. Hr. endret straffen til 30 dager ubetinget. Rt. 1963 s. 704.

4 menn avga overfor politiet uriktig forklaring om hva det var drukket under et drikkelag. Dette gjorde de for å hjelpe en femtemann som hadde deltatt og deretter kjørt bil i påvirket tilstand. De avla etterpå ed på sin falske forklaring i retten. De ble dømt for falsk beediget forklaring til fengsel i 6 mnd. betinget. Hr. forkastet under tvil påtalemyndighetens anke, bla. fordi forholdet var kommet opp dagen etter ved at en av de tiltalte tilstod, og at det var gått et år til pådømmelsen uten at det kunne bebreides de tiltalte. Rt. 1964 s. 597.

Dokumentfalsk. En 38 år gammel arbeider, som i de senere år 6 ganger hadde vært straffet for vinningsforbrytelser, ble i forhørsrett dømt til fengsel i 6 mnd. for å ha stjålet reseptblanketter hos 3 leger og selv skrevet ut 15 resepter på opium. Hr. opphevet dommen for tyveri, idet det var tvilsomt om tyveribestemmelsene burde komme til anvendelse når det gjaldt en så bagatellmessig verdi, og hensikten var å få narkotika. Straffen for dokumentfalsk ble satt til 6 mnd. betinget. Domfelte hadde gjennomgått kur, og netopp giftet seg med en kvinne i fast arbeid. Rt. 1964 s. 102.

En mann som var i militærtjeneste, fikk weekendpermisjon til sin brors konfirmasjon. Han ringte opp til sine militære foresatte og fortalte at hans bestemor var død. Han vendte tilbake til sin forlegning 5 dager etter og viste fram en attest fra sognepresten om dødsfallet. Attesten hadde han skrevet selv, og tiden hadde han brukt til å grave grøft til vannledning hjemme. Han ble dømt for dokumentfalsk, og etter mil. str.l. for falsk attest og ulovlig fravær til fengsel i 24 dager. Rt. 1964 s. 589.

Forbrytelser mot sedeligheten. En mann født i 1933, ble i 1956 siktet for voldtekt i en park. Han erkjente samleie, men benektet tvang, og saken ble henlagt etter bevisets stilling. I 1961 ble han siktet for et liknende forhold, og nå ble tiltale reist for begge, og tiltalte dømt til fengsel i 4 mdr. samt sikring. Han anket fordi han hevdet at vilkårene for gjennopptagelse ikke var tilstede. Hr. godtok at likhet i fremgangsmåte var nye beviser av vekt, og forkastet anken. Rt. 1962 s. 257.

En mann på 22 år hadde 3 samleier med en pike på 15. De hadde fast følge, det var et kjærlighetsforhold, og de hadde planer om å gifte seg. De tre samleier ble ansett som en fortsatt forbrytelse, og straffen satt til fengsel i 6 mnd. betinget. Rt. 1962 s. 263.

En gift kjøpmann på 44 år hadde i årene 1957—1958 hatt samleier med sin adoptivdatter fra hun var 13½ år til hun var 15 år, da forholdet ble oppdaget. Det ble ikke anmeldt før 3 år etter. Han ble i lagmannsrett dømt til fengsel i 3 år og 3 mnd. betinget. Hr. gjorde straffen ubetinget, men uttalte at lovens daværende minstestraft 3 år i dette tilfelle var for streng. Rt. 1962 s. 647.

En 40 år gammel anleggsarbeider med 5 døtre, hadde i 2 år hatt samleier med sin eldste datter, fra hun var 15 år. Datteren og en søster måtte dele seng med faren annenhver natt. Han var dominerende og streng og straffet barna korporlig så den eldste datter ble kuert og avhengig, noe han utnyttet. Han utsatte henne for psykiske påkjenninger ingen kunne ha oversikt over følgene av. For samleie med barn under 16 år og blodskam ble tiltalte dømt til fengsel i 4 år. Rt. 1962 s. 739.

En 58 år gammel veivokter, gift og far til tre barn, hadde i to-tre måneder ved flere anledninger befølt en 13 års pike på brystet og i skrittet og kysset henne. Han ble i lagmannsrett dømt til fengsel i 1 år og 3 mnd. Med 3 mot 2 stemmer gjorde Hr. straffen betinget. Rt. 1962 s. 741.

En 35 år gammel gårdsarbeider hadde gjennom 2—3 år hatt utuktig omgjengelse med 5 gutter, dels under 14, dels under 16 år. Han var evneveik og tuberkulosestruet, sønn av en ugift åndssvak kvinne som hadde vært bortsatt. Lagmannsretten dømte ham til fengsel i 1 år og 4 mnd. Lagretten hadde svart nei på spørsmål om fare for nye straffbare handlinger. Hr. gjorde straffen betinget. Det ble lagt vekt på at domfelte hadde sittet 6½ mnd. i varetekt, og etter den tid hadde vært anbragt hos en bonde som tok seg godt av ham. Rt. 1962 s. 1120.

En 65 år gammel anleggsarbeider, flere ganger straffet for vold og beruselse, hadde etterat hans kone døde i 1958 i 3 års tid hatt utuktig omgang med ialt 10 barn, 5 av dem under 14 år. Med den mest misbrukte hadde han hatt jevnlig samleier fra hun var 11 år. Han hadde vært en leder for en barnegjeng som holdt til i hans hjem hvor de fikk vin, brennevin og tobakk, og drev seksuelle orgier av groveste slag. Ofte var barna så beruset at de av den grunn måtte overnatte hos ham. Han ble dømt til fengsel i 6 år og 6 mnd. og sikring i inntil 10 år for utuktig omgang med barn under 14 og 16 år, for å ha fremmet andres utuktige omgang med barn, for å ha overlatt mindreårige utuktige skrifter og bilder, for å ha krenket ærbarhet i overvær av barn,

og av personer som ikke hadde samtykket og for legemsfornærmelse.

En mann på 30 år skulle ha tilsyn med sin søsters barn mens hun var på sykehus. Han hadde da utuktig omgang med sin niese under 14 år, som var med i den foran nevnte gjeng. Det var hun som var den pågående part. Han ble dømt til fengsel i 3 år. Rt. 1962 s. 426.

En arbeider på 48 år, med 3 barn i alderen 18—8 år hadde to ganger utuktig omgang med en gutt på 7 år, og en gang tidligere med guttens 7 årige søster. Barna var hans svigerinnes. Han ble dømt til fengsel i 3 år og 1 mnd. Hr. anbefalte i likhet med lagmannsretten at straffen ble satt ned ved benådning. Rt. 1963 s. 535.

En gift mann med to barn, f. 1934, ble i 1953 dømt for tyveri og utuktig adferd til fengsel i 120 dager betinget. I 1955 ble han påny dømt for tilsvarende forhold, til en fellesstraff av 5 mnd. som igjen ble gjort betinget. I 1961 snek han seg etter en rangel om natten inn til en frue, satte seg ved sengekanten, tok henne om strupen og viste frem en kniv, og sa at han ville ligge med henne og holdt sitt kjønnslem frem. Fruen bevarte fatningen, sa at hun ventet sin mann hjem om noen minutter — han var tilsjøs — og fortalte at hun var gravid i åttende måned — noe som var riktig, og fikk ham ved det til å gå. Tiltalte ble dømt for utuktig adferd overfor en som ikke hadde samtykket, for trusler og legemsfornærmelse til fengsel i 10 mnd. Med 3 mot 2 endret Hr. straffen til fengsel i 1 år og 3 mnd. betinget med prøvetid 5 år. Som særlig vilkår ble satt at domfelte skulle avholde seg fra alkohol og underkaste seg psykiatrisk behandling. To dommere stemte for ubetinget straff. Flertallet la vekt på at de sakkynndige mente at domfeltes ekshibisjonisme var av sykelig art, og burde behandles medisinsk-psykiatrisk. Rt. 1963 s. 748.

En slaktermester på 31 år, gift og far til et barn, hadde i 1955 slått en kvinne bevistløs, så hun fikk en rekke hevselser og merker; deretter hadde han slept henne inn på et romm og hatt samleie med henne mens hun var bevistløs. I 1960 forsøkte han voldtekt overfor en kvinne som satt ved siden av ham i en varebil. I 1962 gjorde han voldtektsforsøk overfor en tredje kvinne. I 1963 tiltvang han seg samleie med en kvinne ved vold og trusler. Han ble dømt til fengsel i 4 år og sikring. Rt. 1963 s. 1319.

En mann på 23 år, elev ved teknisk skole, hadde to år tidligere hatt samleier med en pike på omkring 15 år. Han hadde også underslått ca kr. 6500 i en forretning hvor han arbeidet. Pengene var kommet til rette. Herredsretten dømte ham til fengsel i 35 dager betinget for underslaget, og fant at straff for den utuktige omgang med barn under 16 år burde falle bort etter strl. § 196 siste ledd, idet partene var jevnbyrdige i alder og utvikling, og

piken hadde hatt samleier med flere andre tidligere. Hr. fant at det ikke forelå noen slik jevnbyrdighet når tiltalte var en normalt utviklet mann på 21 år, 5 år eldre enn piken, og dømte ham til 6 mnd. betinget for begge forhold. Rt. 1964 s. 122.

En havnebetjent på 53 år, gift, hadde et halvt års tid hatt utuktig omgang med en guddatter på 12 år. En annen pike under 14 år hadde han også flere ganger foretatt utuktige handlinger med. Han ble i forhørsrett dømt til fengsel i 18 mnd. Hr. skjerpet straffen til fengsel i 2 år og 3 mnd. Rt. 1964 s. 360.

En mann på 22 år, med hustru og 1 barn, var i 1961 dømt til fengsel i 6 mnd. betinget for brutal opptreden overfor to kvinner. Han gjorde seg sammen med en kamerat skyldig i ulovlig frihetsberøvelse idet de med makt førte en kvinne inn i tiltaltes bil og kjørte henne fra Elverum til Oslo. På veien voldtok tiltalte kvinnen, idet han kledte henne naken og tiltvang seg samleie i bilen. Han hadde tidligere 4 ganger hatt seksuell omgang med henne. Han ble nå dømt til en samlet straff av fengsel i 1 år og 6 mnd. Rt. 1964 s. 455.

En 50 år gammel bussjåffør, med hustru og 3 døtre, inviterte en pike under 14 år opp på sin hybel, serverte alkohol og snakket om seksualia, og hadde to samleier med henne. Hun fortalte at hun var over 16 år, og hadde hatt samleie før, og var villig idet hun kledte seg naken og la seg hos ham. Lagmannsretten dømte ham til en straff av fengsel i 1 år, som under dissens ble gjort betinget. Hr. gjorde straffen ubetinget; et barn som er uheldig oppdradd eller har svak karakter må beskyttes også om det lyver om sin alder og seksuelle erfaring. En dommer stemte for betinget straff. Rt. 1964 s. 722.

En 30 år gammel selger hadde minst 5 samleier med en pike under 14 år som hadde vanket i hans hjem og tildels vært barnevakt for hans lille gutt. Han ble i lagmannsrett dømt til fengsel i 1 år og 8 mnd. Hr. satte under dissens straffen ned til fengsel i 1 år og 2 mnd. Rt. 1964 s. 744.

En 43 år gammel ugift mann hadde først vært arbeider, så predikant og så noen år bestyrt et barnehjem for et misjonsselskap. Her hadde han en gang utuktig omgang med en gutt under 14 år, og foretok en ukes tid flere ganger utuktig handling med ham, og en gang med en annen gutt. Han ble dømt for utuktig omgang med en gutt under 14 år som stod under hans myndighet og oppsikt, og for utuktige handlinger med barn under 16 år til fengsel i 1½ år betinget. Hr. endret straffen til 1 år ubetinget. Rt. 1964 s. 1257.

Forbrytelser i familieforhold. En elektromontør f. 1934 var gift og hadde et barn. Forholdet mellom ektefellene var ikke godt, og han dro til en annen kant av landet, hvor han kom i forhold til en pike. Da de skulle ha barn, giftet de seg, uten at han var

skilt. Han skrev selv ut en forlovererklæring i sin brors navn og oppga at han ikke hadde vært gift. Han skrev også selv brudens egenerklæring uten hennes vitende. Han ble i forhørsrett dømt til fengsel i 1 år betinget for bigami, for falsk forklaring overfor offentlig myndighet og for dokumentfalsk. Hr. forkastet påtalemyndighetens anke. Domfelte hadde trodd han ikke kunne bli skilt. Før saken kom i Hr. var skilsmisse ordnet, og det var meningen han skulle gifte seg med nr. to. Rt. 1962 s. 871.

En 24 år gammel sjømann var gift i Norge. Han tok et par år arbeid ved sjømannskirken i Brooklyn, og her giftet han seg påny uten at det første ekteskap var oppløst. Han avla ed for amerikansk myndighet om at der ikke var noen hindring for ekteskapet. Han ble i forhørsrett dømt til fengsel i 1 år betinget og det første ekteskap oppløst. Hr. skjerpet straffen til fengsel i 8 mnd. ubetinget. Det ble lagt til grunn at hustru nr. 2 ville begjære dette ekteskap oppløst. Rt. 1964 s. 126.

En 31 år gammel kontordame giftet seg i 1956 med en skipsfører som var enkemann og hadde en datter på 10 år. I de følgende 3 år mishandlet hun steddatteren en rekke ganger, og behandlet henne hårdt. Hun slo og sparket henne, slo henne med lærrem, tok henne en gang med i skogen og sa hun ville drepe henne, og slo henne med lærrem på rygg og bak som var blottet, truet henne til å spise brukt toalett-papir m. m. To perioder da mannen var hjemme, opphørte mishandlingen. Datteren kom omsider til slektninger hvor hun ble boende. Saken kom ikke til påtalemyndigheten før flere år senere, vistnok i forbindelse med anklager for ærekrenkelser overfor stedmoren. Lagmannsretten fant at hennes behandling måtte være motivert av hat eller sjalusi, og beregnet på å plage, skremme og kue barnet. Venner hadde prøvet tale henne til rette. Naboer i huset syntes behandlingen av barnet var grusom. (Desværre grep ingen inn. En frue satte radioen på for å slippe å høre barnets skrik). Straffen ble satt til fengsel i 1 år etter strl. § 219 for grov mishandling av barn under ens omsorg. Hensyn var tatt til at det var gått 5 år siden forholdet opphørte. Hr. forkastet domfeltes anke for å få betinget straff. Rt. 1964 s. 1368.

Forbrytelse mot liv, legeme og helbred. En 46 år gammel fisker hadde vært på fest 1 mai, og gikk etterpå på rommet til en kamerat, og fortsatte der å drikke. Han ble bedt om å gå fordi kameraten skulle legge seg, og overfalt ham da med slag. Fornærmede ble slått bevisstløs, og lå på sykehus i 12 dager, og var arbeidsudyktig 1 måned. Straffen ble satt til fengsel i 1 år betinget med prøvetid 3 år, og som særlig vilkår erstatning kr. 500 til fornærmede for ødelagte klær. Påtalemyndighetens anke for å få ubetinget straff ble forkastet, tiltross for at domfelte i 1953 hadde fått betinget dom for en liknende mishandling av en kvinne han levte

sammen med. Hensyn ble tatt til at saken uten domfeltes feil var blitt 1 år og 8 mnd. gammel. Domfelte hadde erkjent seg skyldig under politiavhør umiddelbart etter handlingen, og villig til å betale erstatning, men forskjellige forhold hadde medført uforholdsmissig forsinkelse. To dommere stemte for ubetinget straff, men sterkt nedsatt. Rt. 1962 s. 43.

En 33 år gammel drosjesjåffør kjørte ved middagstid på tørr vei i tettbygd strøk med uforsvarlig fart forbi en buss, og kjørte på en 5 års pike som ble drept. Han ble dømt for uaktsomt drap og for å ha kjørt for fort til fengsel i 45 dager. Hans anke ble forkastet, selv om det var gått 14 måneder siden ulykken. Rt. 1962 s. 456.

En 24 år gammel omreisende bokselger drakk sammen med noen andre betydelige mengder brennevin. Han gikk fra selskapet inn i en frisørsalong hvor han uten foranledning kastet den 62 årige frisørmester i gulvet og slo løs på ham til naboer kom tilstede. Frisøren fikk hjernerystelse, brudd på overkjeven og en rekke kutt i ansiktet. Han var arbeidsudyktig i lengere tid, og fikk vistnok varig mén.

Selgeren husket intet, og den sakkyndige antok at han i rettslig forstand hadde vært bevisløs som følge av selvforskyldt rus.

Byretten, domsmennene, satte straffen til fengsel i 6 måneder, ubetinget. Formannen, en ung kvinnelig dommerfullmektig, stemte i tilslutning til aktors påstand for betinget fengsel i 7 måneder. Domfelte ble også pålagt å betale erstatning med kr. 1700.

Med 3 mot 2 stemmer gjorde Hr. straffen betinget, og satte som vilkår totalavhold, og betaling av erstatning med kr. 100 pr. måned. Det ble lagt vekt på at domfelte ikke hadde grunn til å regne med en slik virkning av sitt alkoholkonsum. Mindretallet fant det i strid med rettsfølelsen at en så opprørende voldshandling under selvforskyldt rus skulle bli praktisk sett ustraffet. Totalavhold var som vilkår et slag i luften overfor en rotløs person uten fast arbeid og bopel. Rt. 1962 s. 588.

En 34 år gammel styrmann drog på campingtur med en kamerat. De lå i telt på en leirplass, og hadde drukket meget. Om natten fikk styrmannen det innfall at han skulle kjøre bil, og rygget inn i teltet og over kameraten som døde av skadene. Straffen ble satt til fengsel i 1½ år. Rt. 1962 s. 1210.

En 20 år gammel ustraffet mann, som bodde hos sine foreldre på landet, fikk vite at han hadde besvangret den pike han hadde følge med. Han fryktet at foreldrene ville bebreide ham. Faren hadde før bebreidet ham manglende tiltak til å skaffe seg utdanning og yrke. Han fant ingen annen løsning enn en natt å skyte sine foreldre og sin yngre søster etterat disse hadde lagt seg. Han ble i lagmannsretten dømt til fengsel i 10 år og sikring i 20 år. Retten regnet med at han var en svakt begavet følelseskald psyko-

pat på grensen mot det strafferettslig tilregnelige. Domfelte anket. Ved ny undersøkelse fant man at han intellektuelt var normalt utrustet med IQ 109. Det var „mektige nevrotiske fortrenningsmekanismer“ som forklarte hans reaksjon. Hr. endret dommen til fengsel i 20 år og sikring i 10 år. Rt. 1962 s. 1238.

En 41 år gammel anleggsarbeider, med 6 barn i alderen 13—4 år, var tidligere straffet bl. a. for tyveri og for legemsbeskadigelse av sin hustru. Han lot en beruset kamerat ha samleie med konen i hjemmet. Deretter yppet han til krangel, og da den annen flyktet ut vinduet, fulgte han etter og slo ham ihjel med øks. Liket lot han ligge 12—15 meter fra huset hvor konen og barna var hjemme. Neste dag bar han og konen liket til jernbanelinjen og la det slik at det skulle se ut som det var hendt en ulykke. Det ble også antatt. Et år etter fortalte konen hva som hadde foregått. Hun hadde vært sterkt kuert, og hadde funnet seg i at mannen bød henne fram til andre; han hadde flere ganger vært tilstede mens hun hadde samleie med andre menn. Straffen ble satt til fengsel i 8 år med sikring i 5 år. Rt. 1963 s. 42.

En 38 år gammel skipsmaskinist, med hustru og 4 barn, hadde tidligere en gang vært dømt for tyveri og fyll og ulovlig fravær under militærtjeneste, og en gang for innbrudd og fyll. En natt før innseiling til Japan hadde han og noen andre av skipsbefalet drukket adskillig. På morgensiden stakk han maskinsjefen i brystet og magen med kniv så han døde, gjorde det samme med en kinesisk byssegutt som lå i sin køy, og tilføyet førstestyrmannen et stort sår i brystet og et i underarmen. Angrepene var fullstendig uprovoserte, og maskinisten hadde intet utestående med noen. Han var bevistløs som følge av selvforskyldt rus. Lagretten svarte ja på spørsmål om det forelå særdeles formildende omstendigheter. Lagmannsretten satte straffen til fengsel i 7 år, med sikring i 5 år. Domfelte anket fordi han hevdet at hans atypiske rus måtte anses som forbigående sinnsykdom. Dette ble forkastet. Strl. § 45 sonderer ikke mellom typisk og atypisk rus. Men Hr. satte straffen ned til fengsel i 5 år. Rt. 1963 s. 46.

En 42 år gammel disponent kjørte bil for fort og med manglende aktsomhet, slik at han kolliderte med en kvinne på sykkel; hun døde av de skader hun fikk. Han ble dømt for uaktsom kjøring og for stor fart, og for uaktsomt drap til fengsel i 120 dager. Hans anke over at det i lagmannens rettsbelæring var sagt at det ikke skulle stilles strengere krav til uaktsomheten etter straffelovens § 239, uaktsomt drap, enn etter motorvognloven, ble forkastet. Rt. 1963 s. 744.

En 35 år gammel ugift arbeider hadde vært på rangel om kvelen, og „reparerte“ neste dag. Da en pike på 6 år lekte i nærheten, tok han kvelertak på henne så hun lå bevistløs, blødde neseblod og fikk blotutredelser og sjokk. Tiltalte var en kontakthemmet

sinke som drakk for å føle seg fri, og da ble aggressiv. Han var i 1954 dømt til fengsel i 7 måneder betinget for et liknende overfall på en 7 års pike. Straffen ble satt til fengsel i 2½ år, samt sikring inntil 5 år. Under dissens, 3—2 — satte Hr. straffen ned til fengsel i 1 år og 9 måneder. Rt. 1963 s. 823.

En 52 år gammel husmor ble dømt til livsvarig fengsel for med overlegg å ha drept sin mann med rottegift, for bruk av falsk dokument og tyveri. Mannen var lagerarbeider. Ekteparret hadde to barn på 18 og 14 år. De bodde i svigerfarens hus. Denne døde i februar 1962. Etter hans død viste det seg at tiltalte hadde tatt opp et pantelån stort kr. 8.000 på huset, idet hun hadde skrevet svigerfarens og to vitners navn falsk, og senere i forbindelse med fornyelse to ganger til skrevet svigerfarens navn falsk. Ved dødsfallet hadde hun også tatt svigerfarens kontanter, 3—5000 kroner. Grunnen var at hun skulle skaffe penger til en bil til sønnen. Om mannen var klar over hustruens falskneri er usikkert, men det ble antatt at han mistenkte henne for tyveri av penger. Hustruen kjøpte ved tre anledninger rottegift som hun ga mannen i tiden juni-august. I juni ble mannen alvorlig syk, og innlagt på sykehus, og lå der til begynnelsen av august. En uke etter ble han syk igjen, og døde etter noen dager. Tiltalte fastholdt hele tiden sin uskyld. Hennes anke ble forkastet. Det hører med til historien at etter en tid ble svigerfarens lik gravet opp, og man fant da gift i det. Kvinnen ble dømt også for dette giftmord. — Hun fastholdt bestemt sin uskyld i begge drap. Utad hadde hun alltid opptrått som en vanlig småborgerlig husmor, i et vanlig bra ekteskap. De sakkyndige betegnet henne som psykopat; hennes intelligens lå i underkant av det normale, men hennes følelseskulde og løgnaktighet var markert unormal. Rt. 1963 s. 1225.

En 47 år gammel skogsarbeider skulle drive elg mot et jaktlag som stod fordelt på post. Han hørte kvister bli brukket i et skogsnar hvor han så noe grått bevege seg, og skjøt to skudd, og rammet en jeger som stod der så han ble drept. Skogsarbeideren hadde 1½ år tidligere fått betinget dom på 45 dager for unnlattelse av å betale underholdsbidrag. Han ble i lagmannsrett dømt til en felles betinget straff på fengsel i 10 måneder. Påtalemyndighetens anke ble forkastet, dog slik at Hr. som tilleggsstraff fastsatte tap for alltid av retten til å gå på elgjakt. To dommere stemte for at straffen for uaktsomt drap skulle settes til ubetinget fengsel i 120 dager, mens den tidligere dom skulle stå uforandret. Rt. 1964 s. 178.

Tre skoleelever, de to omkring 17 år, den tredje enda ikke fylt 16, planla tur til den enes hytte. Været ble slik at de ikke kunne bruke motorsykkel som de hadde. De ble da enige om å stjele en bil. Av den grunn stjal de svenske skilt fra en bil. I sløydtime laget den ene to metallstenger med pigger som de skulle

kaste etter seg hvis de ble forfulgt. Da de ikke visste hvordan de skulle starte en bil uten nøkkel, ble de enige om å slå ned en drosjesjåffør. De rustet seg så til tur, og tok en drosje. Da den stanset, kom en annen bil tilstede, så de oppga overfallet. De tok en ny bil, men sjåfføren var ung og sterk. Så tok de en tredje bil. Da denne stanset, og sjåfføren tok ut baggasjen stillet guttene seg omkring ham, og den ene av dem, som var valgt til det ved loddtrekning, slo sjåfføren i hodet med en skrunøkkel. Sjåfføren besvimte ikke, og guttene ble redde og løp. Guttene ble dømt for legemsbeskadigelse og ran. De var alle tre normalt utrustede, fra gode hjem og godt miljø, og hadde aldri før vært borti kriminelle handlinger. Straffen ble satt til fengsel i 120 dager for han som slo, 60 dager for de to andre, ubetinget for den eldste av dem, men betinget for han som var under 16 år, og hadde vært minst aktiv. Rt. 1964 s. 410.

En 49 år gammel ustraffet fisker hadde et par måneder hatt en 33 år gammel løsaktig kvinne boende hos seg. Han var glad i henne, og ville få henne til å slutte med sin omflakkende lett-sindige tilværelse. Under en trette om dette kom han i affekt og drepte kvinnen med to knivstikk. Han ble dømt for forsettlig drap til fengsel i 7 år. Rt. 1964 s. 470.

En 26 år gammel løsarbeider hadde vært straffet 10 ganger, og bøtelagt for fyll en rekke ganger. Han hadde i henved to år vært gift med en kvinne som også var kriminell. Begge var utro. De bodde hos hans foreldre. Han fikk syfilis, og mente at konen hadde smittet ham, trodde at han ikke kunne bli frisk, hadde sinnsykelige fantasier, og var nedfor, og oppfordret konen til å flytte. En morgen da foreldrene var gått ut, kom konen med frokost på sengen til ham. Da hun så gjorde tilnærmelser, ble han irritert, tok strupetak på henne, dunket hodet hennes i gulvet og kvalte henne. Etterpå meldte han drapet til politiet. Han ble dømt til fengsel i 6 år, og sikring i inntil 10 år. Rt. 1964 s. 1375.

Ærekrenkelse. Under en konflikt mellom en kommune og Norges Ingeniør- og teknikerorganisasjon nedla bestyreren ved elektrisitetsverket arbeidet og koblet ut strømmen til fordelingsnettet. Etter ordre fra verkets ledelse slo en montør strømmen på. Han hadde på forhånd henvendt seg til Norsk Kommuneforbunds representant og fått forståelsen av at han kunne gjøre dette. I pressemeldinger om konflikten uttalte NITO at montøren hadde utført streikebryterarbeid. Montøren følte seg ærekrenket og anla mortifikasjonssak. Byretten fant at montøren hadde utført streikebryterarbeid, men hadde vært i begrunnet god tro, og at beskyldningene mot ham da ikke kunne forsvares. NITO's anke prinsipielt over at beskyldningene ikke var selvstendige ærekrenkelser, subsidiært at de var sanne, ble forkastet av Hr. En dom-

mer stemte for frifinnelse, idet han ikke godtok montørens gode tro som aktsom. Rt. 1963 s. 430.

Underslag, tyveri og naskeri. En mann født i 1917 hadde i årene 1947—1960 drevet en herreekviperingsforretning som han tilslutt la ned. I de siste 5 år hadde han unnlatt å bokføre hele sin omsetning, og underslått omsetningsavgift med ialt kr. 27.500. Forretningen hadde gått dårlig og pengene var gått til dekning av gjeld. Hans privatforbruk var lite. Han hadde kone og et barn å forsørge. Etter konkursen var han begynt på lærerskole, og hadde ½ år igjen av utdannelsen da straffesaken ble pådømt. Forhørsretten fant ham skyldig i underslag og uriktig bokføring, men utsatte idømmelse av straff. Påtalemyndighetens anke ble forkastet. Det ble lagt vekt på at soning av straff kunne ødelegge mulighetene for domfelte som lærer. To dommere stemte for 90 dagers ubetinget fengsel. Rt. 1963 s. 21.

En 46 år gammel tidligere ustraffet kontormann hadde i løpet av ca 1 år underslått ialt ca kr. 32.000 fra tre forskjellige arbeidsgivere. Pengene var vesentlig gått til restaurantbesøk. Han ble dømt til fengsel i 9 måneder. Etter hans anke gjorde Hr. straffen betinget, med det særlige vilkår at han i prøvetiden som ble satt til 5 år betalte av på underslagene med kr. 520 pr. måned. Domfelte var kommet over sitt alkoholmisbruk, var forlovet og skulle gifte seg, hadde fast arbeid, og hadde begynt å betale av på sin gjeld. Rt. 1963 s. 208.

En 12 ganger straffet mann brøt seg inn om natten på en gård ved å knuse en vindusrute i den hensikt å stjele penger. Før han hadde funnet noe, hørte han at det kom en bil, grep 5 sigarer og løp. Da han i de siste 6 år hadde sonet 4 straffer for grovt tyveri, var lovens minimumsstraff for nytt grovt tyveri fengsel i 2 år, som han ble dømt til. Hans anke for å få forholdet bedømt som naskeri ble forkastet. En dommer stemte for å bedømme forholdet som forsøk på grovt tyveri, og fullbyrdet naskeri. Rt. 1963 s. 405.

En 42 år gammel kasserer, med hustru og to barn, underslo ca kr. 170.000 fra sin arbeidsgiver. Han hadde begynt med å ta noe forskudd på lønn, og så tatt stadig mer. Pengene var gått til tipping og spill på veddeløp som han syntes å ha drevet med i håp om å kunne dekke underslagene. Betydelige gevinster var brukt til det. Straffen ble satt til fengsel i 2 år. Rt. 1963 s. 775.

En 41 år gammel mann, tidligere straffet 3 ganger for grovt tyveri, brøt seg inn om natten inn i en kiosk og stjal 5 flasker øl og 3 stykker sjokolade. Han ble i forhørsretten dømt for gjentatt grovt tyveri til lovens minimumsstraff fengsel i 2 år. Hr. fant imidlertid forholdet så særeget at det ikke burde bedømmes som grovt tyveri, selv om det forelå innbrudd ved nattetid, og dømte mannen for innbrudd og tyveri til fengsel i 6 måneder. Rt. 1963 s. 862.

En 23 år gammel postelev bemektiget seg 3 bankokonvolutter i postkontorets hvelv, og tok kr. 6.700 i kontanter og kr. 6.300 i sjekker. Sjekkene ødela han. 8 måneder senere stjal han kr. 10.000 fra et postkontor hvor han hadde vakt. Han ble dømt til fengsel i 120 dager. Under dissens gjorde Hr. straffen betinget. Det ble lagt vekt på at domfelte var ung og tidligere ustraffet, og de stjålne beløp betalt tilbake. Rt. 1963 s. 1379.

En 55 år gammel gårdbruker hadde i en årrekke vært kasserer i bygdens sparebank. Han var med på å starte en fabrikk for elektrisk armatur, var aksjonær, styreformann og senere direktør for fabrikk. I løpet av et par år lot han fabrikk, som var i økonomiske vansker, overtrekke sin foliokonto i banken med henved 1 million kroner, uten å ha styrets samtykke. Han brukte også kr. 100.000 av bankens midler til kjøp av aksjer i fabrikk for seg selv eller arbeiderne. Fabrikk gikk konkurs, og bankens tap ble så betydelige at den måtte gå til likvidasjon. For grov utroskap og grovt underslag ble gårdbrukeren dømt til fengsel i 3 år. Hensyn ble tatt til at domfelte hadde misbrukt den tillit han nøy som bankens kasserer, som styreformann og direktør i fabrikk, og ordfører i kommunen, slik at han dominerte bankens tillitsmenn, og disse forsømt enhver kontroll. På den annen side ble hensyn tatt til at pengene ikke var nyttet til egne formål, men i håp om å redde en bedrift av stor betydning for kommunen. Etter evne hadde domfelte ytt erstatning av egne midler, ialt kr. 244.000. Rt. 1963 s. 1380.

En 24 år gammel kystskipper førte en kutter som gikk i rute-fart i Finnmark. Med posten fikk han to forseglede lerretsposer med kr. 510.000 og kr. 4.000 fra Norges bank til en sparebank. Skipperen brøt seglene og tok sedlene kr. 510.000 og gjemte dem. Tyveriet ble straks oppdaget, og pengene kom til rette. Kystskipperen ble dømt til fengsel i 1½ år, og hans anke forkastet. Rt. 1934 s. 1203.

En 65 år gammel ugift kvinne hadde vært formannsskapssekretær og assistent for kommunekassereren i en liten landkommune. Hun hadde i sin lange tjeneste vært litt av et fast punkt i kommuneadministrasjonen, og nøy ubetinget tillit. Det viste seg at hun gjennom 5 år hadde underslått ca kr. 153.000. Når hun hadde utbetalt regninger og fått kvittering, forfalsket hun regningen og førte et større beløp i regnskapene. Pengene var dels gått til reparasjoner og anskaffelser til det hus hvor hun bodde med 4 søsken, til bilkjøp, gaver o. l. Hun hadde hatt en flyktningegutt i 5 år, og berlinerbarn 7 ganger. Noen økonomisk trang hadde det ikke vært. For underslag og dokumentfalsk ble hun dømt til fengsel i 1½ år. Hun anket forgiveves for å få betinget dom, idet hun påberopte seg sin alder, at kommunen fikk

delvis dekning av midler den beslagla, og at hun frivillig ga avkall på pensjon. Rt. 1934 s. 713.

Utpressing og ran. To gymnasiaster, 18 og 20 år gamle, ranet et bud for en veske med kr. 150.000 i kontanter og kr. 17.000 i sjekker. Ranet var omhyggelig planlagt i lang tid. En gasspistol og en revolver var anskaffet i Tyskland. Den ene hadde hatt feriejobb der pengebudet arbeidet, slik at han visste når budet kom med mange penger. Guttene stjal en bil og passet budet opp. Den ene fyrte et skudd med tåregass mot budets tinning, slik at han falt om, og gutten fikk nappet til seg hans veske. Guttene forsvant i den stjålne bil, og byttet den raskt med en annen stjålen bil, om noen skulle ha sett bilen ved ranet. Først lengere tid etter ble guttene avslørt fordi den ene ville kjøpe en påfallende dyr bil, noe politiet ble underrettet om. I lagmannsretten ble straffen satt til fengsel i 15 måneder. Hr. skjerpet straffen til fengsel i 2 år og 3 måneder. Begge guttene hadde fra før godt skussmål, og hadde alle intellektuelle og miljømessige forutsetninger for å skikke seg vel. Deres forbrytelse var kaldblodig og kynisk gjennomført, egnet til å vekke oppmerksomhet blandt ungdom. Rt. 1963 s. 231.

Bedrageri og utroskap. En forretningsmann hadde arvet en landhandel, med poståpneri og dampskipsekspedisjon i et fiskevær ved kysten. Han var også disponent for en hermetikkkabrikk. Da virksomhetene gikk dårlig, foretok han gjennom poståpneriet betalinger til kreditorer, og innbetalte selv til postverket med sjekker som det ikke var dekning for, og påførte på den måte ved bedrageri og utroskap postverket tap på vel. kr. 740.000 i løpet av ca 6 år. I hermetikkkabrikkens regnskaper førte han i denne tid opp for store varebeholdninger, og fikk regnskapene til å vise overskudd, tiltross for at virksomheten gikk med tap. Under kassaettersyn i poståpneriet skrev han ut to sjekker på tilsammen kr. 500.000 som han undertegnet falsk med to andre personers navn. Han ble dømt i forhørsrett til fengsel i 3 år, og hans anke forkastet. Rt. 1962 s. 282.

En skipsreder gjorde seg skyldig i to grove forsikringsbedragerier. Etter to branner, satte han fram erstatningskrav som oversteg skadene med kr. 270.000. Han benyttet seg av underordnede som stod i avhengighetsforhold til ham, og brukte fiktive fakturaer og uriktige erklæringer. Han ble dømt til fengsel i 1 år. Rt. 1963 s. 30.

En 19 år gammel mekanikerlærling hadde som 16åring fått påtaleunndlatelse for underslag av kr. 5000 som han hadde samlet inn for Røde Kors. Som 18åring forledet han ca 100 firmaer til å utbetale ham kr. 5330 idet han brukte et falsk dokument og oppga at han samlet inn penger til Blindeforeningen. Han fikk i forhørsretten fengsel i 6 mnd. betinget. Hr. skjerpeth straffen

til ubetinget. Det ble lagt vekt på de generalpreventive hensyn og til at domfelte også hadde skaffet seg stempler for Det Norske Misjonsselskap for å bruke dem til liknende formål. To dommere stemte for at straffen skulle være betinget, men med særskilt vilkår at Blindeforeningen ble ytt erstatning. Rt. 1963 s. 753.

En 64 år gammel industridrivende, tidligere aksjemegler, gjorde seg i ca 5 år skyldig i en rekke grove bedragerier overfor klienter hvis midler han forvaltet, og underslag. Ialt beløp bedrageriene seg til ca 2,3 og underslagene ca 2,6 millioner kroner. Da konkurs ble åpnet, var underballansen ca 6 millioner. Pengene var vesentlig brukt til hasardiøse spekulasjoner. Klientene var ført bak lyset ved uriktige oppgaver over kjøp og salg og fortjeneste m. v. For mange ble tapene særdeles følelige. Straffen ble satt til fengsel i 8 år. Rt. 1964 s. 773.

Promillekjøring. En 45 år gammel salgssjef hadde av en lege fått foreskrevet Resteniltabletter som nerveberoligende middel. Han var ikke blitt advart mot bilkjøring. En dag hadde han tatt adskillig flere tabletter enn foreskrevet. Han kolliderte i en byggate, og ble av politiet oppfattet som beruset. Blodprøve viste at han ikke hadde alkohol i blodet. Restenil var imidlertid i lovens forstand et berusende eller bedøvende middel, og salgssjefen ble dømt til fengsel i 24 dager. Under dissens 3—2 gjorde Hr. fengselsstraffen betinget, med tillegg av ubetinget bot kr. 300. Fler-tallet la vekt på at domfelte hadde vært nervøs på gjerningstiden, og fått foreskrevet Restenil av lege, uten advarsel mot bilkjøring. Etter hendelsen var han i 3 uker innlagt på psykiatrisk sykehus. Rt. 1963 s. 411. En liknende avgjørelse er inntatt i Rt. 1963 s. 813.

En 29 år gammel ustraffet skogsarbeider kjørte om natten sammen med en kamerat utfor veien og måtte etterlate bilen. Uhellet skyldtes antagelig punktering. Karene tok med seg en del øl fra bilen og drakk ut over natten. Føreren ble dømt for å ha nytt alkohol etter trafikkuhell hvor han måtte forstå at det kunne bli politiettersforskning til fengsel i 21 dager. Med domsmennenes stemmer ble straffen gjort betinget. Hr. endret, mot en stemme, straffen til ubetinget fengsel. Rt. 1963 s. 687.

NORSKE STRAFFEDOMMER 1965—1966

Sikring.

En 48 år gammel arbeider, separert, var i 1961 dømt til 6 måneders fengsel betinget for utuktig handling overfor barn. Han gjorde seg påny skyldig i liknende forhold, idet han ved en rekke anledninger blottet sitt kjønnsledd overfor 4 barn i alderen 7—10 år, fikk barna til å blotte seg og klappet dem på baken, og ved en anledning fikk dem til å gi ham ris på hans blottede bak. Han ble dømt til 8 mnd. fengsel betinget, og til sikring som nevnt i strl. § 39 a—d, d.v.s. ikke anbringelse i anstalt eller fengsel. Det ble antatt at effektivt tilsyn burde være tilstrekkelig. Rt. 1965 s. 32.

En 36 år gammel ustraffet sjømann ble dømt for 2 tilfeller av beruselse, i det ene tilfelle hadde han knust en speilglassrute, og 5 tilfeller av falsk brannalarm, til fengsel i 60 dager, og til sikring for inntil 3 år. Sjømannen var i 1961 blitt avskjediget fra et skip i Japan og sendt hjem. Han mente at han var blitt urettferdig behandlet, men at han tross alle anstrengelser ikke fikk sin rett overfor rederiet. Han hevdet at han foretok ruteknusing og falsk brannalarm for å gjøre myndighetene oppmerksom på sitt krav, og at han aktet å fortsette med det. De to siste brannalarmer var foretatt etterat han var under forfølgning for de tre første. Hans anke over sikringen fordi han bare hadde gjort seg skyldig i forseelser, ble forkastet. Rt. 1965 s. 881.

En 28 år gammel gårdbruker og fisker, gift, far til 3 barn, drakk seg noe beruset under en dansefest i Lofoten hvor han var på fiske. På hjemveien stanset han en 16 års pike, truet henne med kniv og trakk henne med makt mot et nybygg. Da piken gjorde motsand, satte han kniven mot brystet hennes, og da hun tok om knivbladet, trakk han kniven til seg så hun ble skåret i to fingre som måtte syes. Etter en tid gikk domfelte med piken på veien igjen og fulgte henne til et hus hvor hun sa hun bodde. Han var da rolig og ba henne ikke anmelde ham. For tvang og legemsbeskadigelse med farlig redskap ble han dømt til fengsel i 6 måneder. Mot rettsformannens stemme ble sikring ikke idømt. Domfelte hadde to ganger tidligere gjort seg skyldig i liknende forhold overfor unge kvinner, første gang som 15 åring, da han fikk påtaleunnlatelse, og annen gang i 1962, da han ble dømt til fengsel i 70 dager. Han levet i jevne bra kår, og forholdet til hustruen og til hans foreldre var godt, og han var en alminnelig ansett mann på sitt hjemsted. Under tvil fant de sakkyndige at han var mangelfullt utviklet. Hr. fant å burde idømme sikring etter strl. § 39 a—c, og påpekte at domfelte burde stilles under tilsyn og pålegges avhold. To dommere stemte imot. Rt. 1965 s. 1281.

En mann f. 1925 var i årene 1949—1963 dømt for tyverier, underslag, heleri, hærverk, ran og vold mot politiet ialt 9 ganger. Han ble dømt til sikring i 1915 og i 1959. Da sikringstiden utløp,

reiste påtalemyndigheten sak for å få sikringen forlenget. Herredsretten tok påstanden tilfølge. Den sikrede anket og gjorde gjeldende at han nå hadde hatt sikring fra 1955, og at hans forhold ved dommen i 1959 ikke kunne gi grunn for forlengelse. At han hadde hatt vansker ved forsøk på friere former for sikring, forlatt arbeid, nytt alkohol, fått en tyveridom, kunne ikke gi grunn til forlengelse. Overgangsvansker måtte man regne med når han skulle leve i frihet. Han hadde søkt yrkesskole og vist vilje til å klare seg. Hr. forkastet anken og mente at domfelte var svak, holdningsløs og labil, og trengte den støtte og kontroll som lå i sikring. Rt. 1966 s. 143.

En 26 år gammel mann drepte i 1960 under beruselse sin bror med slag i hodet mens han lå i sengen. Tiltalte var sinnsyk, og ble dømt til sikring for 5 år. Ved utløpet begjærte påtalemyndigheten sikringen forlenget. Byretten forlenget sikringen for 3 år, men bare med adgang til å påby et bestemt opholdssted og tilsyn, og forby alkohol. Hr. endret dette slik at påtalemyndigheten kunne bruke alle sikringsmidler unntatt fengslig forvaring. Det var etter de sakkyndiges erklæring fremdeles fare for aggressive utbrudd, særlig ved alkoholmisbruk. Rt. 1966 s. 605.

Et transportbud f. 1908 var straffet 3 ganger for sedelighetsforbrytelser mot gutter, siste gang i 1962 da han ble dømt til fengsel i 4 år og 2 måneder, og sikring i 5 år. Sikringen ble forlenget med ytterligere 3 år, idet sikrede var uforandret, psykoinfantil, uten skyldfølelse og frembød fare for gjentagelse. Rt. 1966 s. 957.

En gutt på 16½ år hadde 4 påtaleunntatelser for tyveri m. v. Han ble dømt for 13 innbrudstyverier, 17 biltyverier og 6 forsøk, og for voldtekt. Under voldtektsforbrytelsen som skjedde overfor en ukjent frue som var på vei hjem fra et selskap, ble gutten hjulpet av sin vel 3½ år eldre fetter som holdt fruen mens sekstenåringen hadde samleie. 16 åringen ble dømt til fengsel i 3 år og sikring i 5 år. Han hadde normal intelligens og vurderingsevne, men var likegyldig for andres interesser og verdier. Fetteren som fra før hadde rent rulleblad, men samme natt deltok i tyverier, ble dømt til fengsel i 15 måneder. Rt. 1966 s. 1169.

En 21 år gammel tidligere ustraffet mann ble dømt til fengsel i 90 dager for legemsfornærmelser overfor sine adoptivforeldre, og til sikring i inntil 5 år. Han var sønn av en tysker og en norsk kvinne, adoptert 2 år gammel av en verksarbeider på landet. Adoptivforeldrene var svake overfor gutten, han ble dominerende hjemme, og fra femtenårsalderen begynte han å slå sine foreldre når han ikke fikk sin vilje, særlig når han ikke fikk penger. Forholdet forværret seg etterhvert, slik at også utenforstående så sporene av mishandling. I 1965 ble han innlagt til observasjon på sinnsykehus, og man fant at han hadde anormale trekk. I juni

1966 grep politiet inn. Adoptivmoren var sparket og slått så lege var tilkalt. Rt. 1966 s. 1222.

En 28 år gammel maskinreparatør, straffet 3 ganger for tyverier og en sedelighetsforbrytelse, separert, kom under rangel til en 82 år gammel mann. De drakk sammen, og drog på restaurantbesøk. På hjemtur gled den gamle og slo ut med armen så han traff den unge i skrittet. Denne ble sint, tok en ølflaske og slo den gamle i hodet så han falt om. Ialt slo den unge minst 6 slag og knuste to uåpnede ølflasker. Han stakk den gamle med avbrukket flaskehals under haken inn til tungeroten. Den gamle døde av hjerneblødning. Domfelte tok hans hatt, frakk og lommebok med kr. 120. Han ble dømt til fengsel i 10 år, og sikring i 5 år. Rt. 1966 s. 1417.

Forbrytelser mot statens selvstendighet og sikkerhet.

En kaptein født 1925 var i 1960 tilsatt som sikkerhetsoffiser for luftkommando Østlandet. Han kom i økonomiske vansker, dels p. g. av hustruens sykdom, dels p. g. av alkoholmisbruk. Hans overordnede fant ham etterhvert uskikket, og tok skridt til å få ham frabeordret sikkerhetstjenesten. I 1964 besluttet han å selge militære opplysninger til den russiske ambassade, tok med seg en del dokumenter, henvendte seg til militærattasjéen, og mottok kr. 2000 av ham. De ble enige om at han skulle komme igjen, og det ble avtalt sted hvor han kunne legge dokumenter. Han henvendte seg også påny til attasjéen og ga ytterligere opplysninger. Han henvendte seg også til den amerikanske flyattasjé, og tilbød ham opplysninger, etter rettens mening i håp om å bli godtatt som dobbeltspion. Den amerikanske attasjé ga beskjed om at han ikke ville godta en slik ordning, men straks underrette norske myndigheter. Kapteinen meldte seg da selv til politiet. Han ble dømt for å ha innlatt seg med en fremmed makt og mottatt penger, for å ha satt seg i besiddelse av ting som av hensyn til rikets sikkerhet måtte holdes hemmelig, og å ha åpenbart dem for fremmed makt, og for å ha medvirket til spionering for en fremmed stat til fengsel i 12 år. Hr. satte straffen ned til fengsel i 10 år. Rt. 1965 s. 987.

En 22 år gammel mann som var vervet for 3 års tjeneste som grenader i hærens sambandstjeneste, og arbeidet som fjernskriveroperatør, ble knyttet til et kontor hvor man behandlet saker opp til natohemmeligheter, dog ikke topphemmeligheter. Han brukte mer penger enn han tjente, levet noen dager flott på et hotell uten å kunne betale for seg, og kom i økonomiske vansker. Han ringte så en dag til den sovjetrussiske ambassade og tilbød natohemmeligheter. Han ble bedt om å ringe opp noen dager senere, men gjorde det ikke. Et par dager etter tok han med hjem kopi av et hemmelig telegram fra England, og et par dager etter

påny en liknende kopi. Han ringte så fra en restaurant til den russiske ambassade, tilbød hemmelige dokumenter, og oppga sitt navn, men ble avvist. Han ble dømt for retsstridig å ha satt seg i besiddelse av dokumenter som bør holdes hemmelig av hensyn til rikets sikkerhet overfor annen stat, og som var betrodd ham i stillings medfør, i den hensikt å forråde dem til annen stat, og for forsøk på å forråde en slik hemmelighet til en annen stat, og for å ha tilbudt seg å begå disse forbrytelser for penger. Straffen ble satt til fengsel i 1 år og 9 måneder. Rt. 1966 s. 343.

Forbrytelser mot den offentlige myndighet.

En 17½ år gammel realskoleelev fikk i 1963 påtaleunntatelse for tyveri. 1/7 1965 fikk han påtaleunntatelse for biltyveri og 4 dager etter stjal han påny en bil sammen med en 19 år gammel kamerat. Denne hadde i oktober 1964 gjort seg skyldig i skadeverk, fyll, bråk og promillekjøring. To ganger hadde han laget heimebrent. Mens guttenes forhold var under behandling, var de på en fest hvor de var beruset og laget bråk og ble arrestert under voldsom motstand. Etterat de var arrestert hos lensmannen, forsøkte de å rømme og med kniv og bajonet såret den yngste en politimann. Han ble dømt for vold mot politiet, og legemsbeskadigelse med bajonet og legemsfornærmelse med kniv, for skadeverk, biltyveri og beruselse til fengsel i 5 måneder. Den annen ble dømt for vold mot politiet, skadeverk og biltyveri, promillekjøring og heimebrenning og beruselse til fengsel i 120 dager. Straffen ble for begge gjort betinget med prøvetid 3 år, og med det særlige vilkår at de ikke skulle nyte alkohol. Hr. forkastet påtalemyndighetens anke. Det ble lagt vekt på at de domfelte var svært unge, hadde sittet 37 dager i varetekt, hadde betalt erstatning for de skader de hadde voldt, og senere skikket seg bra så det kunne være begrunnet håp om at de nå hadde lært. Rt. 1966 s. 443.

En 19 år gammel gymnasiast var beruset på en fest og forstyrret slik at to politimenn grep inn for å arrestere ham. Han gjorde så voldsom motstand at alle tre falt overende før man fikk håndjern på ham. Han oppga uriktig navn og bosted, og hadde også slått et medlem av ordensvernet i ansiktet før arrestasjonen. Straffen ble satt til fengsel i 50 dager som ble gjort betinget med prøvetid 3 år. Domfelte hadde aldri tidligere gjort seg ufordelaktig bemerket. Rt. 1966 s. 609.

Almenfarlige forbrytelser.

En 23 år gammel ustraffet fisker hadde sammen med sin bror leiet en 25 fots sjark. Brødrene dro en dag til anløpsstedet for hurtigruten for å treffe kjente. De drakk mye øl. De traff kjente, deriblandt en onkel som de spiste hos før de dro hjem. Onkelen

ble med. På turen drakk de mer øl. Nær hjemstedet møtte de en ferge. Tiltalte som stod til rors, så ikke fergen, og manøvrerte slik at han kom på tvers foran den. Sjarken ble presset under fergen, onkelen druknet, men begge brødrene ble berget. Tiltalte ble dømt for ved uaktsomhet å ha voldt sjøskade hvorved menneskeliv gikk tapt, og for som fører å ha beruset seg før reisen og fortsatt å drikke under turen, til fengsel i 45 dager. Rt. 1966 s. 916.

Falsk forklaring.

En 22 år gammel kvinne forklarte i en farskapssak at hun ikke i besvangringstiden hadde hatt samleie med andre enn sin forlovede, tiltross for at hun hadde hatt flere samleier med en annen mann. Hun bekreftet sin forklaring med forsikring på ære og samvittighet. Blodprøve viste at hennes forlovede ikke kunne være far. Hun ble dømt for falsk forklaring bekreftet ved forsikring, til fengsel i 90 dager. Hr. gjorde straffen betinget. Det ble lagt vekt på at kvinnen hadde to barn på 5½ og 1 år som hun alene hadde omsorgen for, og at retten ikke burde tatt imot forsikring i et tilfelle hvor blodtypebestemmelsen viste at forklaringen var upålitelig. Rt. 1966 s. 239.

En jeger ble satt under tiltale for å ha sagt til en jakttoppsynsmann at han hadde skutt 1 rein, mens han hadde skutt 2, og broren for å ha bekreftet dette. Jegeren ble frifunnet for falsk forklaring med den begrunnelse at han ikke pliktet å forklare seg for oppsynsmannen, og broren fordi han hadde forklart seg uriktig i retten for å dekke sin bror så han ikke skulle få straff for ulovlig jakt. Rt. 1966 s. 1524.

Dokumentfalsk.

En bruktbilforhandler kjøpte en Peugeot personbil for kr. 1200. Den var i dårlig forfatning og ble hugget opp. Han kjøpte så en tilsvarende bil for kr. 700. Den var i bedre forfatning, og han var klar over at den var innført fra Sverige uten at det var betalt toll. Han førte så over plater med type- understell- og karosserinum- mer fra den første bilen til den andre, og fikk den registrert som identisk med den første. Deretter solgte han den for kr. 3000. Han ble dømt for dokumentfalsk, strl. § 182, og for tollsvik til fengsel i 120 dager. Da det straffbare forhold lå mer enn to år tilbake i tiden ble fengselsstraffen gjort betinget, men med tillegg av ubetinget bot kr. 1000. Bilen ble inndradd. Rt. 1965 s. 706.

En 40 år gammel mann hadde en dåpsattest hvor hans etternavn var oppført som Danielsen. Han pleide kalle seg D. Horndal etter navnet på farens gård. For å få pass legitimerte han sitt navn ved dåpsattesten, og i passet ble Danielsen ført inn som etternavn. Før mannen reiste utenlands, raderte han ut Danielsen

i passet, og endret det til D. Horndal. Han ble dømt etter strl. § 182 for i rettsstridig hensikt å ha brukt som ekte et forfalsket dokument, til fengsel i 21 dager betinget. Hr. endret straffen til bot kr. 300. To dommere stemte for opphevelse av herredsrettens dom idet de fant at det ikke kunne sies at tiltalte hadde brukt dokumentet i retsstridig hensikt. Han hadde ikke oppnådd annet enn han ville ha oppnådd med det i uforfalsket stand. Rt. 1966 s. 1375.

Forbrytelser mot sedeligheten.

En 46 år gammel mann blottet seg mens han satt på toget overfor en 17 års pike. Han var for 20 år siden dømt til fengsel i 90 dager for utuktig adferd i nærvær av barn under 16 år. Han ble nå igjen dømt til fengsel i 90 dager. Hr. gjorde straffen betinget, med det særlige vilkår at domfelte i prøvetiden 2 år ikke nøt alkohol. Rt. 1965 s. 51.

En 56 år gammel ustraffet lagerarbeider begynte et forhold med en pike før hun var 13 år, med beføling og utuktig omgang. Senere kom det til samleier da hun var 13 år, og frem til forholdet ble oppdaget da hun var 14½ år. Han ble dømt til fengsel i 2½ år. Rt. 1965 s. 525.

En 32 år gammel feiersvenn, med to barn, ble i september 1964 dømt til fengsel i 9 måneder betinget for 3 tilfeller av utuktig opptreden overfor småpiker, herunder blotting. Bare 1 måned etter opptråtte han igjen utuktig overfor to ukjente 8 år gamle piker med råprat og beføling. Han ble nå for dette og det foregående forhold dømt til fengsel i 6 måneder ubetinget. Hr. endret straffen til 10 måneder betinget med prøvetid 3 år under tilsyn, og med det særlige vilkår at domfelte underkastet seg legebehandling. Domfelte levde i et harmonisk ekteskap, og stod i godt forhold til sine to barn. Sosialt og yrkesmessig var han veltilpasset, tillitsmann i sin fagorganisasjon. Psykiatrisk behandling som ble tilrådd av de sakkyndige ble antatt å være spesialpreventivt mer formålstjenlig enn soning. Rt. 1965 s. 743.

12 menn ble satt under tiltale for å ha hatt samleie med en pike, dels før, dels etterat hun var fylt 14 år. Piken viste stor aktivitet for å innlede forbindelser, og hadde antagelig hatt samleie med andre før. En av de tiltalte ble frifunnet. En som var knapt 17 år fikk domsutsettelse. Tre som var i alderen 19—21 år og bare hadde hatt samleie med piken etterat hun var fylt 14 år, fikk 120 dagers fengsel betinget. Av de øvrige fikk en fengsel i 6 måneder, en i ett år, og 4 i 13 måneder. Rt. 1965 s. 939. En 29 år gammel flyger som hadde truffet piken på restaurant da hun var 14½ år gammel, og tatt henne med hjem for natten, ble dømt til fengsel i 5 måneder betinget, som Hr. gjorde ubetinget. Rt. 1966 s. 957.

En 40 år gammel ugift mann var i 1951, i 1959 og i 1962 dømt til betinget fengselsstraff for utuktige handlinger overfor småpiker, siste gang til 8 måneder betinget og ubetinget bot kr. 1000. Han gjorde seg påny skyldig i utuktig handling overfor 3 småpiker — beføling — og ble nå dømt til fengsel i 8 måneder ubetinget som fellesstraff for den siste betingede dom og det nye forhold. To dommere stemte for enda en gang å gi betinget dom, da med avhold og underkastelse under psykiatrisk behandling som vilkår. Rt. 1965 s. 1083.

En 35 år gammel arbeider hadde en dag drukket en del øl, og lokket en 5 år gammel pike med seg opp i skogen. Her kjælte han med henne, befølte henne og la seg over henne, men lot henne gå da hun ville hjem. Han ble dømt til fengsel i 1½ år. Hr. satte straffen ned til fengsel i 8 måneder. Domfelte kom fra et dårlig hjem, hadde vært på skole for evneveike, var debil, ensom, innesluttet og kontaktløs. Men han skjøttet sitt arbeid ved et teglverk dyktig og pålitelig. De sakkyndige antok at det tross de mangelfullt utviklede sjelsevner ikke var fare for gjentakelse. Rt. 1966 s. 123.

En nederlender f. 1930 gikk på styrmannsskole og tok senere skipsførereksamen med godt resultat i Oslo. Han bodde på hybel hos en frue som han kom i forhold til. I 1959 flyttet fruen på landet og drev hønseri. Fra 1961 bodde titlalte sammen med henne. I 1960 fikk de et barn. I 1964 ble de gift etterat fruen var blitt skilt fra sin mann, en offiser. Fruen hadde fra før to døtre og en sønn. Fra 1962 da den eldste datter var 11 år hadde tiltalte en rekke ganger samleie med henne, inntil hun i juli 1965 rømte og meldte fra til politiet. Fra april 1965 hadde tiltalte flere ganger samleie med den vel 1 år yngre søster. Tiltalte dels ga pikene juling, dels truet med det eller med kald dusj. For utuktig omgang med mindreårige, voldtekt, misbruk av avhengighetsforhold og utuktig omgang med adoptivbarn ble han dømt til fengsel i 5 år. Rt. 1966 s. 387.

En 44 år gammel arbeider, selv uekte barn, hadde 3 ganger fått betinget dom for tyveri. Han var gift og hadde 6 barn i alder 5—17 år. I årene 1959—1962 hadde han flere ganger samleie med sin eldste datter. For disse forhold og for de tyverier han i 1962 hadde fått en betinget dom på 6 måneder for, fikk domfelte i lagmannsrett en samlet straff av fengsel i 2 år med fradrag av 141 dager for varetektsarrest. Under dissens fra 2 dommere gjorde Hr. straffen betinget. Det ble lagt vekt på at domfelte intellektuelt stod på 10 årstrinnet, IQ 60, at det siste tyveri skjedd i 1961 og den siste sedelighetsforbrytelse i juni 1962, og at han var i fast arbeid og levet i ordnede forhold med kone og 5 mindreårige barn. Rt. 1966 s. 440.

En 35 år gammel mann, med hustru og 1 barn, straffet 4 ganger, siste gang i 1960 for tyveri, gjorde seg skyldig i grovt voldtektsforsøk. Han grep en natt på gaten en ung pike som var på vei hjem bakfra om strupen, slepte henne med seg inn på en gårds plass, rev buksene av henne og befølte henne og slo henne i hodet med en flaske. Han måtte løpe da piken fikk skreket om hjelp. Han ble dømt til fengsel i 3 år og sikring i inntil 5 år. Rt. 1966 s. 580.

Forbrytelser mot liv, legeme, helbred.

En 34 år gammel skotte, straffet en rekke ganger for tyveri, ran m. v. mønstret kort etter siste løslatelse på et norsk skip. Han hadde vistnok hatt homoseksuell kontakt med en yngre norsk sjømann, og gikk en dag inn i dennes lugar mens han lå. Da han ikke ville ha noe med skotten å gjøre, slo denne ham i hodet med en sluknøkkel så det oppstod kraniebrudd og strammet en ledning om halsen på ham. Skotten ble dømt for overlagt drap under særdeles skjerpene omstendigheter til livsvarig fengsel. Rt. 1965 s. 375.

En henved 20 år gammel mann som studerte medisin i Østerrike, drepte en 17 år gammel pike. Da han var 17½ år gammel, ble han kjent med piken. Etterhvert ble han sterkt forelsket i henne, og var eksaltet lykkelig da hun en tid syntes å gjengjelde hans følelser, og tilsvarende skuffet da hun skuddårsaften 1964 sa at hun ikke ønsket at det skulle være mer enn et kameratforhold. Han begynte å kretse om selvmordstanker som fra høsten 1964 ble stadig sterkere knyttet sammen med tanker om å drepe piken. Samtidig skjøttet han sine studier, korresponderte med flere, også piken, og deltok i studentmoro. Da han var hjemme i juleferien 1964 hadde han planlagt å drepe piken hvis hans følelser ikke ble gjengjeldt. Han ville under en biltur stanse og slå henne ihjel med noen sammenbundne jernstenger. I siste øyeblikk maktet han ikke gjennomføre planen, og bestemte seg så for å skyte piken. Gevær skaffet han seg i Østerrike. Da han i april påny var hjemme på ferie, var han først på kino med piken, så på en restaurant, og kjørte så på en stille vei. Han stanset bilen, gikk bak i bilen og tok geværet som lå der og skjøt bakfra piken som satt intetanende på forsetet. Deretter kjørte han med liket til sine foreldres hytte noen mil sør for Oslo hvor han tenkte å ta sitt eget liv. Underveis postla han noen brevkort bl. a. til den dreptes søster, og til sin egen familie, hvor han fortalte om drapet og selvmordet, og at han ønsket å begraves sammen med piken. I hytten tok han liket med inn. Motet sviktet så han ikke maktet å ta sitt liv. Utpå neste dag meldte han seg selv til politiet. Han hevdet i retten at det forelå vådeskudd. Imidlertid hadde han i de senere år ført omhyggelig dagbok hvor hans selvmords- og

mordplaner var inngående drøftet, også hans mislykte drapsforsøk. Dagboken hadde han også hatt med seg på turen da drapet ble begått, og han hadde fra time til time skrevet ned sine tanker mens han satt i hytten sammen med liket. Forgjeves hevdet han at dagboken bare inneholdt tanker og fantasier. De psykiatriske sakkundige fant at tiltalte var hypersensitiv, og kunne reagere med nevrotiske symptomer. Han kompenserte med høy grad av selvkontroll, uhyre korrekt opptreden og sterk orden. Samtidig var det hysteriforme drag, en dramatiserende tendens og trang til intellektuell selvhøvelse. Tiltalte ble dømt til fengsel i 15 år for overlagt drap. Rt. 1965 s. 1302.

En 35 år gammel sjømann var sterkt nervøs og hadde hatt sinnsykelige vrangforestillinger m. v. så han var blitt frarådet å seile til sjøs. Han deltok i et sveisekurs, og var med på å forberede en avslutningsfest. Han ble advart av et par lærere og kamerater fra å kjøre sin bil fordi han hadde drukket, men gjorde det likevel. Han kjørte fort og uforsiktig, og kjørte bakfra på en 11 års gutt på sykkel. Gutten ble drept på stedet. Straffen ble satt til fengsel i 15 måneder. Rt. 1965 s. 41.

En 20 år gammel maskinfører kjørte sin bil med minst 100 km. fart gjennom en strekning med åpen villabebyggelse og mange sideveier. Han kjørte på en 11 år gammel gutt på sykkel som svingte til venstre. Gutten ble drept. Bilføreren ble dømt for uaktsomt drap og for å ha kjørt for fort til fengsel i 5 måneder. Rt. 1965 s. 193.

To gutter, 19 og 17½ år gamle, begge i arbeid og ordnede familieforhold hadde foretatt en del butikktysterier m. v. En natt overfalt de sammen med to andre en ukjent jevnaldrende som var på vei hjem. De slo, skallet, sparket og trampet på ham så han fikk adskillige skader og brudd gjennom begge øyevinkler og neseroten. Guttene ble dømt til fengsel i 5 og 9 måneder. Deres anke ble forkastet. Det ble lagt vekt på at deres handlinger hadde preg av bandevirksomhet. Rt. 1965 s. 1315.

En fisker 18½ år gammel tildelte uten grunn en mann to harde knyttneveslag i nakken bak venstre øre; mannen fikk hjerneblødning og døde etter noen minutter. Fiskeren ble dømt for legemsbeskadigelse med døden til følge til fengsel i 1 år og 4 måneder. Lagmannsretten la vekt på at tiltalte før hadde opptrått brutalt og provoserende på offentlige tilstellninger, og sammen med to brødre dannet en gjeng som skapte bråk. Hr. satte straffen ned til fengsel i 9 måneder. Rt. 1965 s. 1423.

Ærekrenkelser.

En nordmann drev forretning med brukte biler i Hamburg, og hadde som kunder norske sjømenn. En norsk avis kritiserte i flere artikler sterkt hans forretningsførsel og beskyldte ham for

å spesialisere seg på unge gutter som ble utsatt for press når de ønsket å trekke seg ut, for å behandle sine kunder urealt, bruke trusler og å ha drevet ulovlig salg i Norge. Bilselgeren gikk til søksmål med påstand om straff for redaktøren, og om erstatning og oppreisning. Byretten mortifiserte de usanne ærekrenkende beskyldninger, men frifant redaktøren for straff og ham og avisen for krav om erstatning og oppreisning, men påla redaktøren å betale saksomkostninger. Den fant at bilselgerens forhold delvis kunne kritiseres, at redaktøren hadde vært i god tro, og hadde handlet i berettiget varetagelse av andres interesser.

I to nye artikler etter byrettsdommen angrep avisen igjen forretningsmannen for bestemte salg. Han gikk på ny til søksmål, to usanne beskyldninger ble mortifisert, redaktøren ble dømt til bot kr. 500, subsidiært 9 dages fengsel, samt til å betale saksomkostninger. Han og avisen ble frifunnet for krav om erstatning og oppreisning.

Høyesteretts kjæremålsutvalg nektet lagmannsrettsbehandling av den første dom, og avviste anke som grunnløs.

Forretningsmannen anket sivilt over begge byrettsdommer for å få erstatning og oppreisning. Lagmannsretten fant at artiklene hadde vært egnet til å skade bilselgeren, og tilkjente ham kr. 20.000 for tap i næring, derimot ikke oppreisning. Samme resultat kom Høyesterett til. Rt. 1965 s. 973.

En 58 år gammel advokat hadde i 1960 satt opp en kontrakt hvorved en mann solgte sin sjåfførskolebil til en mann som advokaten visste var insolvent. Advokaten tok en setning inn i kontrakten som fikk selgeren til å tro at kjøperen ville få en del penger for en lastebil. Da selgeren ikke fikk salgssummen, anla han sak mot advokaten som ble dømt til å betale erstatning. Lokalavisen bragte omtale av rettssaken. Advokaten skrev da et innlegg i avisen hvor han ga uttrykk for at selgeren hadde forklart seg usant i retten, og ikke fått adgang til å bekrefte sin forklaring ved forsikring på ære og samvittighet. Dette tiltross for at advokaten hadde vært tilstede da selgeren forklarte seg i retten, og at han senere hadde fått bekreftet av rettsvitnet at selgeren hadde avgitt vanlig forsikring. I lagmannsrett ble advokaten dømt for bedrageri og for ærekrenkelse i trykt skrift til fengsel i 120 dager betinget, og til tap av retten til å utøve advokatvirksomhet for 5 år. Hr. fant ikke tilstrekkelig grunn til å fastholde rettighetstapet. Rt. 1966 s. 1290.

Underslag.

En 38 år gammel mann var i løpet av 10 år 8 ganger dømt for formuesforbrytelser til sammenlagt fengsel i 4 år og 8 måneder. Han ble påny funnet skyldig i 6 underslag og tyverier og et dokumentfalskneri. Straffen ble satt til fengsel i 18 måneder betinget,

med prøvetid 4 år, og på de særlige vilkår at han i prøvetiden avholdt seg fra alkohol, og at han betalte erstatning ca kr. 1500 til de fornærmede. Det ble lagt vekt på at domfelte som før hadde vært gift 2 ganger, nå var gift påny med en kvinne med to barn, at han nå for første gang hadde et hjem, at han og hustruen arbeidet ved samme bedrift, og at han syntes å ha muligheter for å løse sitt alkoholproblem, idet han i flere måneder ikke hadde rørt alkohol, hadde kontakt med Anonyme Alkoholikere og ville få en tilsynsfører som kunne støtte ham. Med 3 mot 2 stemmer forkastet Hr. påtalemyndighetens anke. Rt. 1965 s. 36.

En 52 år gammel overformynder hadde i løpet av noen år underslått ca kr. 62.000 av umyndiges midler. Pengene var delvis gått til husbygg og overforbruk. Han dekket underslaget med renter ved salg av sitt hus. Han ble dømt til fengsel i 1 år og 9 måneder. Hans anke ble forkastet. At revisjonen hadde vært utilfredsstillende, var intet formildende moment. Rt. 1965 s. 197.

En 56 år gammel tekstilarbeider hadde som forretningsfører i sin arbeiderforening underslått ca kr. 55.600. Han ble dømt til fengsel i 7 måneder. Rt. 1965 s. 342.

En 33 år gammel advokat som hadde overtatt en god forretning etter sin far underslo fra 3 boer han hadde til bestyrelse og fra en klient og en bilforening tilsammen kr. 81.000 til et uforholdsmessig privatforbruk, som stod i sammenheng med alkoholmisbruk. Han ble dømt til fengsel i 1 år og 6 måneder for underslag og mangelfull bokføring. Rt. 1966 s. 428.

Tyveri.

En 22 år gammel lastebilsjåffør ble i januar 1963 dømt til fengsel i 90 dager betinget for tyveri og dokumentfalsk. I september 1963 fikk han en etterskuddsdom på ytterligere 60 dagers fengsel betinget for tyverier begått før den første dom. I juni og september 1964 foretok han sammen med kamerater en rekke mindre tyverier og to biltyverier, i Norge, Sverige og Danmark. Han ble nå dømt til en samlet ubetinget straff på fengsel i 6 måneder. Etter hans anke endret Hr. straffen til fengsel i 9 måneder betinget, med prøvetid 3 år under tilsyn, og på vilkår av at han betalte erstatning kr. 1000 til de fornærmede. Det ble lagt vekt på at domfelte hadde fast, godt betalt arbeid, var forlovet og ventet barn med en bra pike, og at vernelaget mente han hadde gjennomgått en forsinket modning og syntes å være kommet bort fra det uheldige miljø han hadde vært i, over til mer ordnede, stabile forhold. Rt. 1965 s. 131.

To ustraffede gutter på 18 og 19 år brøt seg inn i militære våpenlagre, og tok under 3 besøk 2 geværer, 2 maskinpistoler, 8 pistoler og en god del patroner. De ble dømt til fengsel i 120 dager, og anket for å få betinget dom. Hr. fant at sterke general-

preventive hensyn talte for ubetinget straff i slike tilfeller, hensynet til det militære beredskap, og den fare våpnene betegnet når de kom på urette hender. Straffen ble likevel satt ned til fengsel i 75 dager. Rt. 1965 s. 854.

Tre reinsamer, brødre, hadde fått en del fremmed rein blannet sammen med sine egne. De traff avtale om å selge rein til en finnlender. De førte sine flokker til reingjerdet på grensen mot Finland, og her ble 78 rein levert gjennom en port i gjerdet. Av disse var 49 stjålne. To av brødrene leverte 20 rein hver og ble dømt til fengsel i 8 måneder, den tredje som leverte 9 fikk 6 måneders fengsel. Finnlenderen ble dømt for heleri og legemsbeskadigelse, han hadde med kniv kløvet overleppen på en mann, til fengsel i 10 måneder. Rt. 1965 s. 861.

Otte arbeidere ved en bedrift hadde gjennom lengere tid drevet omfattende tyverier av varer som de hadde solgt, og en brukt til sitt hus. De ble dømt til fengselsstraffer varierende mellom 5 og 9 måneder. For fire ble straffen gjort betinget. For disses vedkommende anket statsadvokaten. Tre av de ubetinget dømte anket også. Hr. forkastet de domfeltes anker, og gjorde straffen ubetinget for de fire andre. Det ble lagt vekt på at det gjaldt tyverier av menn i moden alder fra en bedrift hvor de i flere år hadde hatt vellønnet fast arbeid. Rt. 1965 s. 887.

En 42 år gammel lagersjef og en 37 år gammel sjåffør hadde fra det firma hvor de var ansatt stjålet malervarer for 16.000 og 10.000 kroner. Lagersjefen dekket firmaets tap da saken kom opp. De ble dømt til fengsel i 8 og 6 måneder betinget, for sjåfførens vedkommende med det særlige vilkår at han betalte erstatning med månedlige avdrag. Med 3 mot 2 stemmer forkastet Hr. påtalemyndighetens anke. Rt. 1966 s. 390.

En 36 år gammel snekker, straffet tidligere for vinningsforbrytelser, kuttet jordledningen på 340 ledningsmaster ved jernbanen og solgte kobbertråden. Han ble dømt for grovt skadeverk og tyveri til fengsel i 1 år og 3 måneder og til å betale erstatning kr. 6800. Det ble lagt vekt på at forbrytelsene var meget samfunnsfarlige idet de skadet sikkerheten ved jernbanens ledningsnett. Rt. 1966 s. 543.

Et ektepar med 3 barn i alder 6—10 år stjal fra et magasin varer for ca 44.000 kr. gjennom 21 måneder. Varer for ca 24.000 ble funnet ved ransakning, resten var forbrukt. Begge ektefeller hadde hatt en kummerlig oppvekst. Mannen som nå var 37 år, hadde gått på særskole, hadde IQ 51 og kunne ikke lese og skrive. Han hadde noen år hatt jobber, men de siste 7 år hadde han vesentlig stelt hjemme. Hustruen arbeidet som rengjøringshjelp, bl. a. i en restaurant i samme hus som varemagasinet som hun hadde funnet en falsk nøkkel til, og som de så hadde forsynt seg fra. Hustruen hadde vært den ledende. Hun var normalt begavet.

Straffen ble satt til fengsel i 8 måneder betinget. To dommere stemte for at en del av straffen skulle sones. Rt. 1966 s. 1248.

En 16 år gammel gutt hadde 3 påtaleunnlatelser for vinningsforbrytelser. Han hadde vært anbragt på internatskole, en tid vært på Kofoedskole, og en tid på skole for tilpassningsvanskelige. Den 5 september fikk han betinget dom 90 dager for to grove tyverier og flere bilbrukstyverier. Allerede 20 september ble han grepet for et biltyveri og flere forsøk, og fikk nå ny felles straff av fengsel i 90 dager, hvorav halvparten skulle sones, halvparten være betinget. Hr. fastslo at det ved slik felles straff etter tidligere betinget dom ikke er adgang til oppdeling i dels betinget, dels ubetinget straff, og fant at det tross guttens ungdom nå måtte reageres med ubetinget fengsel. Det ble forøvrig opplyst at gutten nå var arrestert for 2 nye biltyverier 31 oktober. Rt. 1966 s. 1348.

Bedrageri og utroskap.

To fruer i 40 årsalderen med bra økonomi, hadde i den forretning de var ansatt i som ekspeditriser anledning til å få kjøpt kjøtvarer til nedsatt pris. De sørget for at kjøp, for den enes vedkommende for ca kr. 2000, for den annen for ca 2700, ikke ble debitert dem. Den annen stjal også kjøtt for kr. 537. Den første dekket de kr. 2000 hun var ansvarlig for. De ble dømt henholdsvis til 60 og 90 dagers fengsel ubetinget. Under dissens fra en dommer forkastet Hr. fruene anker. Det ble lagt vekt på at det dreiet seg om klare tillitsbrudd gjennom et års tid, i samråd, og på en forslagen måte. Begge hadde bra lønn og ektefeller med jevnt god inntekt. Rt. 1965 s. 449.

En bussjåfør, med 3 barn, separert, var i økonomiske vansker og underslo kr. 1830 fra sin arbeidsgiver. Etter eksperimentering satte han et lys slik at det etter 3—4 timer ville sette fyr på hans hus, som han og sønnen forlot. Huset brennte ned og det oppstod skade for ca kr. 100.000. Han hadde lidt av depressiv nevrose, og herredsretten satte straffen for forsikringsbedrageri og underslag til fengsel i 1 år betinget. Hr. fant at almenpreventive hensyn krevet ubetinget reaksjon, og satte straffen til fengsel i 9 måneder. Rt. 1966 s. 144.

En 43 år gammel skraphandler hadde i sin ungdom vært straffet 5 ganger for tyveri, underslag og landsvik. Da han var 19 år, ble det fastslått at han hadde mangelfullt utviklede sjelsevner, uten at han dengang ble sikret. I 1961 fikk han påny betinget dom 120 dager for tyveri. Ellers var det etter 1948 ingen kriminalitet av betydning. Han hadde giftet seg, hadde 6 barn, og hjemmet var bra. Han opparbeidet seg en bra forretning som skraphandler. Han hadde lager for papiravfall i en låve hos en bonde. Her satte han fyr på låven så den brennte ned. Bygningens

verdi var ca kr. 90.000, og det gikk tapt avling m. v. til kr. 18.400. Til sitt forsikringsselskap oppga domfelte at han hadde papir til 15—20.000 kr. i låven, for å få utbetalt forsikringssummen kr. 10.000, tiltross for at verdien var mindre. Han ble dømt for grovt skadeverk og for forsikringsbedrageri til fengsel i 1½ år, og til sikring i 5 år. Hr. fant ikke tilstrekkelig grunn til sikring, og satte straffen ned til fengsel i 1 år. Rt. 1966 s. 612.

Forbrytelser i gjeldsforhold.

En 55 år gammel landhandler misbrukte alkohol og drev sin forretning så dårlig at den gikk konkurs. Han ble dømt for mangelfull bokføring og underslag av omsetningsavgift kr. 17.000 til fengsel i 120 dager betinget. Med 3 mot 2 stemmer ble påtalemyndighetens anke forkastet. Flertallet la vekt på at domfelte siste år hadde vært avholdende, og underholdt kone og to barn som kropsarbeider. Rt. 1966 s. 853.

En 53 år gammel bilforhandler drev en forretning som vokste ham helt over hodet, idet han var lite regnskapskyndig. I løpet av 3½ år leverte han ikke inn selvangivelser, underslo omsetningsavgift for ca kr. 250.000 og gjorde seg skyldig i misligheter ved diskontering av avbetalingskontrakter. Hans privatforbruk var beskjedent og han hadde ikke noe økonomisk utbytte av sine forgåelser. Bokettersyn førte til konkurs og tiltale. Han ble dømt til fengsel i 9 måneder. Rt. 1966 s. 1425.

Skadeverk.

En 35 år gammel maler som flere ganger hadde vært botlagt for beruselse gikk en kvell han hadde drukket inn i et gammel ubebodd hus og satte fyr på det. Hensikten var å skade huset så det ble revet, fordi det var stygt. Brannen ble oppdaget og slukket. Huset var lite verdifult og ble revet. Maleren ble dømt for forsøk på grovt skadeverk til fengsel i 30 dager. Rt. 1966 s. 126.

To gutter 18½ år gamle, var beruset og fant en natt på å trekke en telefonstolpe tvers over riksveien for moro skyld. Da en bil kom, oppdaget stolpen og klarte å kjøre utenom den, trakk den ene av guttene stolpen slik at den sperret veien helt. Den neste bil som kom oppdaget stolpen tidsnok til at føreren såvidt fikk stoppet. Sammen med en annen mann fjernet sjåfføren stolpen. Guttene ble dømt for beruselse og grovt skadeverk ved å ha sperret veien til fengsel i 90 og 120 dager betinget. Rt. 1966 s. 905.

Heleri.

En 41 år gammel skraphandler, med 3 barn og bra økonomi, overtok ved 5 anledninger fra forskjellige personer for beskjedne beløp ting som han forstod var stjålet, verktøy, telefoner, film, smykker, sølvttøy, til samlet verdi ca kr. 10.000. Politiet inndrog

hans skraphandlerbevilling. Lagmannsretten satte straffen til fengsel i 8 måneder betinget, men Hr. endret den til 6 måneder ubetinget under henvisning til de generalpreventive hensyn. Rt. 1966 s. 1009.

En 36 år gammel skraphandler kjøpte av to arbeidere han kjente 7600 kg. messing som han forstod var stjålet. En tid senere forsøkte han å selge det meste av partiet. Han ble dømt til fengsel i 120 dager, som Hr. gjorde ubetinget. Rt. 1966 s. 1391.

Forseelser mot den alminnelige orden og fred.

En gårdsbestyrer satte fra seg på et uinngjerdet område ved en fabrikk en traktor med silosvans slik at tinnene stod ca 1 meter over bakken. Han ble dømt for å ha voldt fare for ferdslen til bot kr. 200. Rt. 1965 s. 47.

En 19 år gammel ustraffet ekspeditør slo på vei hjem fra en fest falsk brannalarm, og ble i samsvar med fast praksis dømt til fengsel i 21 dager ubetinget. I betraktning av hans ungdom endret Hr. straffen til betinget fengsel og ubetinget bot kr. 500. Rt. 1965 s. 465. Det samme ble gjort overfor to gutter på 18 og 19 år som hadde vært med på falsk brannalarm. De måtte også hver betale kr. 50 til brannvesenet. Rt. 1965 s. 1465.

Ungdomsfengsel.

I 1966 tråtte lov av 9/4 1965 om strafferettslege åtgjerder mot unge lovbrytarar delvis i kraft, og avløste lov av 1928 om oppdragende behandling av unge lovbrytere. Den nye lov innfører ungdomsfengsel istedenfor arbeidsskole. Anstaltene er imidlertid de samme, to lukkede og en åpen. Ungdomsfengsel kan idømmes personer under 21, unntaksvis opptil 23 år, når langvarig frihetsstraff anses påkrevet. Den som er dømt til ungdomsfengsel kan holdes der i inntil 2 år. Direktøren kan løslate vedkommende på prøve etter 12 måneder, og det er forutsetningen at det normalt blir gjort. Fengselsstyret kan prøveløslate etter 9 måneder. For prøvetiden som er 2 år kan fastsettes vilkår og tilsyn.

En gutt født 1948 fikk i mars 1964 påtaleunntatelse for 10 grove tyverier, 2 forsøk, et simpelt tyveri og falsk brannalarm. Siden 1961 hadde han stadig foretatt kriminelle handlinger. I februar 1965 ble han dømt for 3 biltyverier og 1 grovt tyveri til fengsel i 75 dager. Gutten og hans foreldre anket for å få betinget dom. Hr. gikk til det uvanlige skritt å skjerpe straffen til fengsel i 120 dager, tiltross for at påtalemyndigheten ikke hadde anket, og gutten bare var 16 år. Det ble vist til at verken hjem, skole eller barnevernsnemnd rådde med gutten, at han var forslagen, beregnende og asosial. Rt. 1965. s. 225. I juli 1965 ble gutten dømt til 60 dagers fengsel ubetinget, og 10 måneder betinget for en rekke bil- og andre tyverier m. v. I september 1965 ble han

dømt til fengsel i 30 dager for heleri. I februar 1966 ble han grepet under forsøk på innbruddstyveri, og ble nå dømt til ungdomsfengsel. Den tidligere betingede dom falt da bort. Rt. 1966 s. 769.

En 20 år gammel gutt hadde etter et par påtaleunntatelser og opphold på spesialskole vært dømt, siste gang i 1965 til arbeidsskole for tyverier. Han forsøkte å få et bryggeri til å levere ham en del øl ved å oppgi at han var ungdomsleder, og viste som legitimasjon et representantkort for en fabrikk som han skulle være inspektør ved. Han ble dømt under dissens i lagmannsretten til ungdomsfengsel. Med 3 mot 2 stemmer forkastet Hr. hans anke. To dommere fant at hans nye kriminalitet ikke var så alvorlig at ungdomsfengsel var rimelig, og stemte for fengsel i 8 måneder. Rt. 1966 s. 1288.

En gutt på 16½ år hadde 11 påtaleunntatelser for tyverier m. v. Han hadde vært anbragt på landet hos en gårdbruker, og på spesialskole. I januar 1965 fikk han domsuttsettelse for biltyveri. I september 1965 fikk han 45 dager betinget for biltyveri. I september 1966 ble han for 8 biltyverier, 5 grove og 4 simple tyverier og 3 innbrudd dømt til ungdomsfengsel. Han anket for å få vanlig fengsel, og påberopte seg at han var forlovet og ventet et barn. Anken ble forkastet. Rt. 1966 s. 1414.

En gutt på 15½ år hadde før han var 14 år blitt tatt for mer enn 80 lovbrudd, tyverier, innbrudd, biltyverier m. v. Etterat han var fylt 14 år hadde han 3 påtaleunntatelser for liknende forhold. Han ble så dømt for 5 biltyverier, 5 grove tyverier, promillekjøring m. v. Forhørsretten utsatte idømmelse av straff, men Hr. idømte ungdomsfengsel. Rt. 1966 s. 1529.

Militær strafferett.

En medisinsk student var innkalt til rekruttskole i saniteten, men nektet å møte fordi han var overbevist motstander av nasjonale militærstyrker. Han kunne derimot tenke seg å gjøre tjeneste i internasjonale styrker under FN.s tjeneste og var villig til å gjennomgå rekruttskole hvis han fikk tilsagn om at han senere skulle gjøre tjeneste i internasjonale styrker. Da mil.strl. krever at nekterens overbevisning må gå ut på at det er uriktig å gjøre militær tjeneste av noen som helst art, ble studenten dømt til fengsel i 90 dager betinget for å ha undratt seg sin tjenesteplikt. Rt. 1965 s. 565.

En student som nektet militærtjeneste av overbevisningsgrunner ble overført til vernepliktig sivilarbeid. Han ble pålagt å gjøre tjeneste ved markarbeid for Norges Geografiske Oppmåling. Dette nektet han å utføre, idet han ønsket å utføre direkte fredsskapende arbeid, f. eks. for FN. Han ble etter rettens kjennelse anbragt i tvangsarbeid for tjenestetiden, 16 måneder. Hans innsigelser

om at tvangsarbeid var straff, at han hadde krav på fredsskapende arbeid m. v. ble forkastet. Rt. 1966 s. 1395. Saken vakte betydelig oppmerksomhet og diskusjon.

Promillekjøring og promilleflyging.

En 70 år gammel ustraffet disponent kjørte i noen bygater i sterkt påvirket tilstann, og havnet i grøften. Han hadde promille på 2.46. Han ble i forhørsrett dømt til fengsel i 30 dager betinget. Hr. lot den betingede fengselsstraff stå uendret, men ga mannen i tillegg bot kr. 10.000, subsidiært fengsel i 30 dager. Han hadde inntekt kr. 65.000, formue kr. 400.000. En så høy bot i sak av denne art har ikke vært gitt tidligere. Rt. 1965 s. 34.

En 53 år gammel personalsjef kjørte ustøtt med sin bil og kolliderte. Han virket søvngjengeraktig. Han hadde lidt av nervøsitet i flere år og hans lege hadde foreskrevet meprobamatibletter. Det var ikke på det rene at legen hadde advart ham mot å kjøre bil når han hadde tatt tabletter, men det var på det rene at han hadde tatt mer tabletter enn foreskrevet ved anledningen. Selv om kjøring under påvirkning av berusende eller bedøvende tabletter normalt skal behandles på liknende måte som promillekjøring, fant Hr. at man burde gjøre fengselsstraffen 24 dager betinget p.g.av de særlige forhold. Rt. 1965 s. 945.

En 37 år gammel lensmannsbetjent, gift, far til to barn, hadde en ettermiddag nytt et par pjoltere før han kjørte en person hjem. Han kolliderte med en annen bil. Blodprøve viste ganske høy promille. Han ble dømt for uforsiktig kjøring i påvirket tilstand til fengsel i 24 dager og tap av stilling. Med 3 mot 2 stemmer sløyfet Hr. tapet av stilling som tilleggsstraff. Rt. 1966 s. 195.

En 39 år gammel flykaptein hadde en god tid før han skulle fly drukket en del alkohol. Han førte fly fra Tromsø til Bodø. Fra Tromsø ble det meldt at flykapteinen var alkoholpåvirket. Ved blodprøver fant man at han ved flyavgangen måtte ha hatt promille på 0,71 og ved landingen 0,58. Han ble dømt etter luftfartslovens § 71 hvoretter ingen må gjøre tjeneste når han er påvirket av alkohol til fengsel i 75 dager og tap av retten til å være flyger for 1 år. At han uaktsomt hadde trodd at han ikke hadde alkohol i blodet, kunne ikke fritta for straff for forsetlig lovovertrødelse. To dommere stemte for at overtredelsen skulle betraktes som uaktsom. Rt. 1966 s. 525.

Trygve Leivestad.